

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҚАРОР

Правительство Республики Таджикистан
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

аз 27 феввали соли 2021
ш. Душанбе

№50

Дар бораи Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025

Мутобиқи моддаи 11 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи дурнамоҳои давлатӣ, концепсияҳо, стратегияҳо ва барномаҳои рушди иҷтимоӣ-иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон» Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 ва Нақшаи амалигардонии Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 тасдиқ карда шаванд (замимаҳои 1 ва 2).

2. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷо бо вазорату идораҳои дахлдор ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ амалисозии барномаи мазкурро дар доираи маблағҳои ҳамасола пешбинишудаи буҷети давлатӣ ва бо ҷалби сармояҳои шарикон оид ба рушд таъмин намоянд.

3. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз чараёни амалисозии барномаи мазкур ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол то 1 январ маълумот пешниҳод намояд.

Раиси
Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

Барномаи миллӣ

оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 (минбаъд - Барнома) бо мақсади пурзӯр намудани раванди манъшавии эпидемияи вируси норасоии масунияти одам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, паст намудани ғавт аз бемории пайдошудаи норасоии масуният, расидан ба дастрасии баланди хизматрасонии пешгирикунанда, таъбот ва нигоҳубин дар самти вируси норасоии масунияти одам барои ҳар як шахс, беҳтар намудани саломатӣ ва баланд бардоштани сифати солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардидааст.

2. Дар Барнома талабот ва меъёрҳои Ҳадафҳои рушди устувор, Эъломияи сиёсӣ, ки дар Ассамблеяи генералии Созмони Милали Муттаҳид соли 2016 «Бо суръати баланд барои пурзӯр намудани мубориза бар зидди вируси норасоии масунияти одам ва барҳамдиҳии эпидемияи бемории пайдошудаи норасоии масуният то соли 2030» қабул гардидааст ва дигар санадҳои байналмилалӣ соҳавӣ дар самти вируси норасоии масунияти одам, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, ба инобат гирифта шудааст.

2. ТАҲЛИЛИ ВАЗЪ

§1. Ҳолати эпидемикӣ вируси норасоии масунияти одам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

3. Дар байни гурӯҳҳои махсусан осебпазири аҳолии мутобиқи тадқиқотҳо эпидемияи вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ дар марҳилаи ҷамъшаванда (пахншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ 11,9 фоиз ва дар байни ҳамаи ташхисшудагон 0,12 фоизро ташкил медиҳад) қарор дорад.

4. Дар Тоҷикистон чун дар дигар давлатҳои Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказӣ зиёдшавии ҳолатҳои сирояти вируси норасоии масунияти одам дар солҳои охир ва аз рӯи нишондодҳои баҳодихӣ идома дошта, миқдори ҳодисаҳои нав 20 фоиз зиёд гардидааст, дар ҳоле ки миқдори ғавт, ки ба вируси норасоии масунияти одам вобастагӣ дошт, 5 фоиз паст шудааст.

5. Тамоюли болоравии ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам бо роҳи гузариши алоқаи чинсӣ ба қайд гирифта шуда, дар ҳоле ки сироятёбӣ бо роҳи тазриқӣ ба таври назаррас паст шудааст. Ҷоизи муайяни ҳолатҳое, ки роҳи гузаришашон номуайян мебошанд, диққатҷалбкунанда боқӣ мемонад.

6. Шумораи умумии сироятёфтагони вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ 11986 ҳодисаро ташкил дод, ки аз ин шумора 7698 (64,1 ҷоиз) дар байни мардон ва 4288 (35,8 ҷоиз) дар байни занон ба қайд гирифта шудааст. Аз рӯи маълумоти баҳодиҳӣ шумораи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда 13000 нафарро метавонад ташкил диҳад, ҳамин тариқ шумораи аслии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда (8756) 67,4% аз шумораи баҳодиҳии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар ҷумҳуриро ташкил медиҳад.

7. Аз шумораи умумии сироятёфтагон бо сабабҳои гуногун 3230 нафар (26,9 ҷоиз) ҷавтида, шумораи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар ҷумҳурӣ 8756 нафарро ташкил медиҳад, ки аз онҳо 87,7 ҷоиз (7678 нафар) тахти назорати диспансерӣ қарор дошта, 80,6 ҷоиз (7055 нафар) таботати зиддиретровирусиро қабул менамоянд.

8. Дар давоми соли 2019 дар Тоҷикистон ҳамагӣ 1320 ҳодисаи нави сирояти вируси норасоии масунияти одам ба қайд гирифта шудааст, ки 101 ҳодиса камтар нисбати соли 2018 ва 115 ҳодиса зиёдтар нисбати соли 2017 мебошад. Дар соли 2019 аз шумораи умумии ҳолатҳои нав 772 нафарро мардон (58,5 ҷоиз) ва 548 нафарро занон (41,5 ҷоиз) ташкил медиҳанд. Дар солҳои охир тамоюли зиёдшавии сироятёфтагон дар байни занон ба назар расида, аз 30,9 ҷоиз дар соли 2011 то 41,5 ҷоиз дар соли 2019 баланд гардидааст.

9. Аз 1320 ҳодисаи нави вируси норасоии масунияти одам дар шаҳри Душанбе 248 ҳодиса (дар 100 ҳазор нафар аҳоли 29,3), 286 нафар ба шаҳри ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (13,5), 372 нафар ба вилояти Суғд (14,0) ва 377 нафар ба вилояти Хатлон (11,5) рост меоянд. Сатҳи беморшавӣ ба вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ 14,5 нафарро дар 100 ҳазор нафар ташкил медиҳад.

10. Дар бештари ҳолатҳо ҳодисаи нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни калонсолон (18-сола боло) 84,7 ҷоиз, асосан дар гурӯҳи одамони 30-39-сола 32,9 ҷоиз (аз шумораи ҳамаи ҳодисаҳои нав) дарёфт гардиданд. 1,4 ҷоиз ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам дар байни ҷавонону наврасони аз 15 то 18-сола ба қайд гирифта шудааст. Дар баробари ин, далели ташвишовар он аст, ки солҳои охир афзоиши бақайдгирии ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакон то 14-сола 14 ҷоиз ба назар мерасад.

11. Дар байни ҳамаи ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам 388 ҳодиса (29,3 фоиз) дар марҳилаи дери беморшавӣ, яъне дар ҳолате, ки дар бемор нишонаҳои клиникӣ ё бемории пайдошудаи норасоии масуният ба мушоҳида мерасид, дарёфт карда шудааст. Аз шумораи умумии аз нав дарёфтшудагон 87 нафар (6,6 фоиз) аз бемориҳои бо бемории пайдошудаи норасоии масуният вобаста ва дигар сабабҳо ғавтидаанд. Маълумоти овардашуда аз дер мурочиат намудани шахрвандон ба ташҳиси вируси норасоии масунияти одам шаҳодат медиҳад.

12. Аз шумораи умумии (8756) шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда (калонсолон ва кӯдакон), 1991 нафар ба шаҳри Душанбе, 381 нафар ба Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, 1955 нафар ба шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, 1963 нафар ба вилояти Суғд ва 2466 нафар ба вилояти Хатлон рост меоянд. Паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам (дар 100 ҳазор аҳоли) дар ин минтақаҳо мувофиқан ба 235, 168, 92, 74 ва 75 нафар баробар аст. Сатҳи паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ 96 нафар дар 100 ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

13. Роҳҳои асосии паҳншавии сироят дар байни ҳодисаҳои нав алоқаи ҷинсӣ 71,7 фоиз ва тазриқӣ 12,7 фоиз (асосан истифодаи маводи муҳаддир бо роҳи тазриқӣ) ба шумор меравад, аз ҷумла:

- интиқоли вируси норасоии масунияти одам бо роҳи алоқаи ҷинсӣ дар бурриши минтақаҳо шаҳри Душанбе 49,6 фоиз, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 75,7 фоиз, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 67,8 фоиз, вилояти Суғд 88,2 фоиз ва вилояти Хатлон 72,7 фоиз;

- интиқоли вируси норасоии масунияти одам бо роҳи тазриқӣ дар шаҳри Душанбе 28,2 фоиз, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 18,9 фоиз, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 12,2 фоиз, вилояти Суғд 7,8 фоиз ва вилояти Хатлон 6,9 фоиз муайян гардидааст.

14. Шумораи ҳодисаҳои сирояти вируси норасоии масунияти одам бо роҳи аз модар ба кӯдак (роҳи амудӣ) тақрибан ду маротиба дар муқоиса бо солҳои қаблӣ зиёд гардидааст ва қуллаи баландтарини он ба 5,6 фоиз баробар буда, айни замон тамоюли пастшавии он ба мушоҳида мерасад.

15. Дар байни сироятшудагон фоизи муайянеро ҳолатҳои паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам бо роҳи номаълум ташкил медиҳад. Дар соли 2019 дар ҷумҳурӣ 161 чунин ҳодиса ё 12,2 фоиз аз шумораи умумии ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам ба қайд гирифта шудааст. Роҳи сирояти номаълум 15 фоиз дар вилояти Хатлон, зиёда аз 20 фоиз дар шаҳри Душанбе ва наздики 18 фоиз дар шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ рост меояд.

16. Таксимоти беморон вобаста ба ҷинс ва синну сол нишон медиҳад, ки ҷинси мард 59 фоиз ва зан 41 фоизро ташкил медиҳанд.

Ҳиссаи заноне, ки бо вируси норасоии масунияти одам дар давраи иҷроиши барнома 17 фоиз баланд шудааст. Қисмати бештари сироятёфтагон ба синну соли 30-39 рост меояд, ки он 36,8 фоизро дар бар мегирад. Дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам сироятёфтаи мардон ҳиссаи бештари он ба синну соли 30-39 ва занони бо вируси норасоии масунияти одам сироятёфта дар синну соли 19-29 рост меояд. Ба синну соли репродуктивӣ (15-49-сола) 83,8 фоиз аз шумораи умумии сироятёфтагон рост меояд. Шумораи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандаи синни 0-14-сола 1022 нафарро ташкил медиҳад, ки он ба 11,7 фоиз аз шумораи умумии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда баробар аст. Ҳамагӣ дар синну соли 0-18 (кӯдакон) 12,5 фоиз рост меояд. Ҳиссаи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда аз 50-сола боло 5,7 фоиз ташкил медиҳад.

17. Дар ҷумҳурӣ тамоюл ба болоравии сироятёбии ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакони синну соли то 14-сола ба қайд гирифта мешавад. Дар солҳои охир шумораи ҳодисаҳои нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакон зиёд гардида, аз 11,4 то 14,0 фоизи ҳамаи ҳодисаҳои нави сироятро ташкил додааст. Шумораи умумии кӯдакони то 15-солаи ба вируси норасоии масунияти одам сироятёфта ҳамагӣ 1179 нафар ё 9,8 фоизро шумораи умумии сироятёфтагон ташкил дод. Дар байни 139 нафар аз 184 ҳолати нав дарёфтшудаи кӯдакони синни то 14-сола бо вируси норасоии масунияти одам, модарони онҳо сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам набуданд. Чунин ҳолатҳо дар солҳои пешин низ ба қайд гирифта шуда буд. Роҳҳои сирояти вируси норасоии масунияти одам дар чунин ҳолатҳо ҳамчун роҳи номаълум ба қайд гирифта шудааст. Ҳамагӣ 695 ҳолати кӯдакони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам бо роҳи номаълум бақайдгирифта шуда, ин аз шумораи умумии кӯдакони то синни 14-сола 58,9 фоизро ташкил медиҳад. Новобаста ба он, ки дар 695 ҳолат сабабҳои сироятёбӣ муайян карда нашуда бошад ҳам, омилҳои гузариши сирояти вируси норасоии масунияти одам бо роҳи сироятёбии дохилибеморхонагиро истисно намекунад.

18. Дар байни гурӯҳҳои хатари зиёд дошта паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ 8 фоиз ва дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ 9 фоиз кам шуда, сатҳи паҳншавии беморӣ дар байни нашъамандони тазриқӣ 11,9 фоиз ва шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ 3,2 фоизро ташкил медиҳад, ки барои дар солҳои оянда зарурати давом додани ҷорабиниҳои пешгирикунандаро дар байни ин гурӯҳҳо пайдо мекунад.

19. Истеъмоли маводи нашъадор бо роҳи тазриқӣ дар аввал ба рушди эпидемияи вируси норасоии масунияти одам дар Тоҷикистон мусоидат намуд. Тамоюли паҳншавии бақайдгирии ҳолатҳои нави

сироятёбӣ бо роҳи тазриқӣ ҳангоми истифодаи маводи нашъадор ба мушоҳида мерасад. Роҳи тазриқии сирояти вируси норасоии масунияти одам нисбати ҳамаи роҳҳои гузариш дар солҳои охир аз 21,4 фоиз то 10,1 фоиз (50 фоиз) паст шуда, баҳри боз ҳам паст кардани сатҳи сироят бо ин роҳ бояд дар давраи иҷрои барномаи нав чораҳои зарурӣ андешида шаванд.

20. Паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ тамоюли пастшавии начандон калонро нишон дод, аз ҷумла аз 3,5 фоиз то 3,2 фоиз дар бар гирифт. Маълумоти тадқиқоти назорати дидбониро оид ба пастшавии паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ ва шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ натиҷаҳои гузаронидани назорати эпидемиологии ҷорӣ тасдиқ менамоянд. Ҳиссаи нашъамандони тазриқӣ ва шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар байни ҳамаи бақайдгирифтагони ҳолатҳои нави вируси норасоии масунияти одам мувофиқан 10,1 фоиз ва 2,9 фоизро ташкил додааст.

21. Мутобиқи тадқиқотҳо сатҳи паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни маҳкумшудагон ба 8,4 фоиз, гепатити вирусии С ба 11,0 фоиз баробар мебошад. Нишондоди сатҳи баланди паҳншавии вируси норасоии масунияти одам ва гепатити С дар байни маҳбусон аз он шаҳодат медиҳад, ки қисми бештари иштирокчиёни тадқиқот истифодабарандагони маводи нашъавор бо роҳи тазриқӣ мебошанд.

22. Вазъи эпидемиологии нисбати паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар ҷумхури ташвишовар боқӣ мемонад. Дар айни замон, дар се соли охир шумораи ҳодисаҳои нав тақрибан дар як сатҳ боқӣ мемонад ва баландшавии ҳолатҳои нав ба қайд гирифта нашудааст. Тамоюли пастшавии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ ба назар мерасад. Дар айни замон ҳангоми муқоисаи шумораи шахсон аз гурӯҳҳои гуногуни аҳоли, ки аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам гузаштаанд, чунин натиҷаҳо гирифта шудаанд:

- дар натиҷаи гузаронидани ташҳиси якмаротибагии занони ҳомила аз 199602 ташҳис 63 ҳолати нави сироятёбии вируси норасоии масунияти одам дарёфт шуда, ки 0,03 фоизро ташкил медиҳад;

- аз 30777 ташҳиси гузаронидашуда дар байни нашъамандони тазриқӣ (аз ҷумла такроран) 87 ҳодисаи нави сироятёбӣ дарёфт карда шуд;

- аз 14011 ташҳиси гузаронидашуда дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ (аз ҷумла такроран) 38 ҳолати нав дарёфт карда шуд;

- дар байни 18253 муҳочирони меҳнатӣ ташҳис гузаронида шудааст, ки аз байни онҳо 225 ҳодисаи нави сироятёбӣ дарёфт шудааст, ки ин 1,23 фоизро ташкил медиҳад;

- дар натиҷаи гузаронидани чорабиниҳои пешгирикунанда ва зиддиэпидемикӣ дар ҷумҳурӣ марҳилаи ҷамъшавандаи эпидемия нигоҳ дошта мешавад.

§2. Ташхис ва машваратдиҳӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам

23. Машваратдиҳӣ ва ташхиси ихтиёрӣ дар ташхисгоҳи марказҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам ва дигар муассисаҳои тиббии давлатӣ ва хусусии ҷумҳурӣ, инчунин дар заминаи ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки хизматрасониҳоро нисбати сирояти вируси норасоии масунияти одам мерасонанд, ба роҳ монда шудааст. Бо мақсади бештар фаро гирифтани намояндагони гурӯҳҳои дорои хатари баланд оид ба вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ, усули ташхис бо тестҳои фаврӣ бо истифода аз молишаки милк (луоби даҳон) ворид карда шуд. Инчунин, аз ҷониби Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аввалин маротиба усули худтесткунонӣ дар байни гурӯҳҳои калидӣ бо истифода аз тестҳои фаврии молишаки милк ба роҳ монда шудааст, ки чорабиниҳои мазкур дар солҳои оянда дар қаламрави тамоми ҷумҳурӣ васеъ карда мешавад.

24. Фарогирии аҳоли бо ташхиси вируси норасоии масунияти одам зиёд шуд (2,1 маротиба), асосан ба вусъат додани хариди давлатии тестҳо барои ташхиси занони ҳомила ва шахсони никоҳшаванда, ташхиси намояндагони гурӯҳҳои осебпазир тавассути ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки ба хизматрасониҳои вируси норасоии масунияти одам вобастаанд, инчунин ворид намудани хизматрасониҳои музднок доир ба тесткунонии вируси норасоии масунияти одам барои дигар қишрҳои аҳоли алоқаманд мебошад. Ба ҳисоби миёна 63-77 фоиз занон аз ташхис гузаштаанд, дар ҳоле ки мардон 23-37 фоизро ташкил медиҳанд. Ҳиссаи заноне, ки аз ташхиси вируси норасоии масунияти одам гузаштаанд, аз шумораи умумии занон 14 фоизро ва мардоне, ки аз ташхис гузаштаанд, аз шумораи умумии мардон 8 фоизро ташкил медиҳад. Ҳамзамон, дар оянда зарурати ба ташхис фаро гирифтани муҳочирони меҳнатӣ, ки қисми зиёди онҳоро мардон ташкил медиҳанд, пайдо мегардад.

25. Дар қисмати ташхис ба вируси норасоии масунияти одам дар байни занҳои ҳомила солҳои охир таҷрибаи фаъоли харидории тестҳо барои ташхис аз ҳисоби буҷети давлатӣ ба роҳ монда шудааст. Мувофиқи пешгӯиҳои фарогириӣ бо ташхиси вируси норасоии масунияти одам дар байни занони ҳомила аз ҳисоби маблағҳои давлатӣ 100 фоизро ташкил хоҳад дод.

26. Дар маҷмӯъ фарогирии аҳоли бо ташхис ва машваратдиҳӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам 11,6 фоизро ташкил дод. Дар навбати худ, новобаста ба миқдори зиёди аз ташхис гузаштагон сатҳи

дарёфти ҳодисаҳои нав 0,1 фоизро ташкил медиҳад, ки аз зарурати истифодаи стратегияи нави тесткунонӣ шаҳодат медиҳад.

27. Нишондоди пасти фароғирӣ бо ташҳиси вируси норасоии масунияти одам дар баъзе минтақаҳои ҷумҳурӣ, аз ҷумла дар шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 8 фоиз (мувофиқан шахсони ташҳисшуда нисбати шумораи аҳоли), вилояти Суғд 9,8 фоиз ва вилояти Хатлон 10,2 фоиз дида мешавад.

28. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мавриди иҷозат додани машваратдиҳӣ ва ташҳиси ихтиёрӣ дар заминаи ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки дар самти пешгирии вируси норасоии масунияти одам фаъолият мекунанд, фармоиш қабул намуд. Чунин ташаббус, дар оянда барои сари вақт ва ба пуррагӣ фароғирфтани намояндагони гурӯҳҳои дорои хатари баланди сироятбӣ бо ташҳиси вируси норасоии масунияти одам мусоидат менамояд.

3. МУҚОВИМАТ, ОМИЛҲОИ МУСОИДАТКУНАНДА ВА МОНЕАГӢ ДАР МУҚОВИМАТ БА ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ

§1. Чорабиниҳои пешгирикунанда дар муқовимат ба вируси норасоии масунияти одам

29. Дар Тоҷикистон шумораи беморони нашъаманд, ки дар қайди марказҳои наркологӣ қарор доштанд, ба 5375 нафар баробар шуд, ки аз онҳо 5260 нафар (97,9 фоиз) мардон ва 115 нафар (2,1 фоиз)-ро занон ташкил дода, зиёда аз 54 фоизи онҳо нашъамандони тазриқӣ мебошанд.

30. Мутобиқи тадқиқотҳои гузаронида шуда, шумораи тахминии нашъамандони тазриқӣ 22200 нафарро ташкил дод, ки 900 нафар камтар нисбати солҳои пештара (23100 нафар) мебошад. Мувофиқи ҳамин маълумот танҳо 36,8 фоизи нашъамандони тазриқӣ хабар додаанд, ки дар қайди диспансерии наркологӣ қарор доранд. Дар баробари ин, пастшавии сироятбӣи вируси норасоии масунияти одам бо роҳи тазриқӣ ҳангоми истифодаи ғайритиббӣи маводи нашъадори тазриқӣ дар таркиби ҳолатҳои нави вируси норасоии масунияти одам аз 21,4 фоиз то 10,1 фоиз дида мешавад.

31. Бо хизматрасониҳои нуқтаҳои боварӣ барои нашъамандони тазриқӣ ё нуқтаҳои мубодилаи сӯзандору ҳамагӣ 14715 нафар, машваратдиҳӣ ва тесткунонии ихтиёрӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам 19609 нашъаманди тазриқӣ фароғирфта шуданд, ки аз шумораи тақрибии ин гурӯҳ 88,3 фоизро ташкил медиҳад. Миқдори миёнаи сӯзандоруи тақсимшуда ба як нашъаманди тазриқӣ дар 1 сол ба 275 адад баробар шуд, ки нисбати дигар солҳо хело баланд мебошад. Дар барномаи нав пурзӯр намудани чорабиниҳои мазкур, аз ҷумла зиёд намудани шумораи тақсимои сӯзандоруро ва сари вақт фароғирфтани нашъамандони тазриқӣ бо ташҳиси ихтиёрӣ пешбинӣ мегардад.

32. Мутобиқи маълумоти тадқиқоти назорати дидбонии эпидемиологӣ сатҳи баланди рафтори хавфнок дар байни нашъамандони тазриқӣ боқӣ мемонад, аз ҷумла:

- истифодаи сӯзандоруи шахси дигар 18,5 фоиз ва дар 30 рӯзи охир 1,7 фоизро ташкил медиҳад;

- 52 фоиз истифодаи асбобҳои тазриқии таъмизшуда ҳангоми тазриқи охирин ва 38 фоиз истифодаи рифоларо ишора намуданд;

- 37,6 фоиз ҳангоми алоқаи ҷинсии охирин дар 30 рӯзи охир рифола истифода бурдаанд;

- ҳиссаи шахсоне, ки ҳадди ақал як маротиба нишонаҳои сирояти тавассути алоқаи ҷинсӣ гузаронандаро доштанд, 8,6 фоиз ташкил медиҳад, ки аз онҳо танҳо 43,3 фоиз ба кумаки тиббӣ муроҷиат намудаанд;

- фарогирӣ бо барномаҳои пешгирикунанда 55,7 фоиз ва бо ташҳиси вирусӣ норасоии масунияти одам 57,3 фоизро ташкил медиҳад, ки аз онҳо танҳо 61,5 фоиз натиҷаҳои ташҳиси худро гирифтаанд.

33. Дар Барнома таъботи ҷойивазкунандаи опиоидӣ дар 13 марказ пешниҳод карда мешавад, ки бо усули як равшана бо пешниҳоди бастаи маҷмӯи хизматрасонӣ оид ба вирусӣ норасоии масунияти одам ва таъботи бемории сил фаъолият менамояд. Дар ҷумҳурӣ ҳамагӣ 638 нашъаманди тазриқӣ бо таъбот фаро гирифта шудаанд, ки аз онҳо 607 мард ва 31 зан мебошанд, ки ин нокифоя мебошад. Барномаи мазкур баҳри зиёд намудани нуқтаҳои пешниҳоди таъботи ҷойивазкунанда ва ҳамзамон зиёд намудани шумораи шахсони гирандагони таъботи мазкур шароити мусоид фароҳам меоварад.

34. Диққати асосӣ ба пешниҳоди барномаҳои пешгирикунанда ба шарикони ҷинсии нашъамандони тазриқӣ бояд дод. Дар байни нашъамандони тазриқӣ 5 фоизи шарикони ҷинсии онҳо нашъамандони тазриқӣ мебошанд, ки ҳар сеяки онҳо дар бораи вазъи (статуси) вирусӣ норасоии масунияти одами шарикони ҷинсии худ маълумот доранд.

35. Шумораи тахминии шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар айни замон 17500 нафарро ташкил медиҳад. Паҳншавии вирусӣ норасоии масунияти одам дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар солҳои охир тахминан дар як сатҳ қарор дорад.

36. Сатҳи баланди рафтори хавфноки шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар ҷумҳурӣ боқӣ мемонад, аз ҷумла:

- 45,7 фоизи шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар 30 рӯзи охир аз рифола истифода бурданд, 30,5 фоиз ба нишонаҳои гуногуни бемориҳои тавассути алоқаи ҷинсӣ гузаранда гирифтдор шудаанд, ки аз онҳо танҳо 68,7 фоизашон барои гирифтани кумаки тиббӣ муроҷиат намудаанд;

- 8,4 фоизи шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ алоқаи ҷинсӣ бо нашъамандони тазриқӣ доштаанд, ки дар байни онҳо 11,4 фоиз бо

сирояти вируси норасоии масунияти одам дарёфт карда шуд. Ин нишондод аз нишондоди шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ, ки алоқаи ҷинсӣ бо нашъамандони тазриқӣ надоштанд, 2,5 фоиз зиёд мебошад;

- байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ, шахсоне вомехуранд, ки нашъамандони тазриқӣ мебошанд ва паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни онҳо 9,1 фоизро ташкил медиҳад. Дар ҳоле, ки шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ, ки нашъамандони тазриқӣ нестанд, паҳншавии вируси норасоии масунияти одам 3,1 фоизро ташкил медиҳад;

- 41 фоиз шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ бо барномаҳои пешгирикунанда фаро гирифта шудаанд, 47,3 фоиз дар як соли охир аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам гузаштанд ва танҳо 48,5 фоизи онҳо натиҷаи ташҳиси худро гирифтаанд.

37. Особпазирии баланди шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ ба омилҳои зерин вобаста мебошад:

- маҳдудият дар дастрасии хизматрасониҳои тиббӣ, иҷтимоӣ ва ҳуқуқӣ, истифодабарии шахвонӣ ва савдои одамон;

- маҳдудият дар дастрасии маълумот ва маводи пешгирикунандаи сироятҳо, криминализиатсия, таъбизу тамғагузорӣ ва маргинилизиатсия, истифодаи аз меъёр зиёди маводи нашъадор ва машруботи спиртӣ, зӯроварӣ.

38. Масъулияти маъмурӣ нисбати шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ пурзӯр карда шуд, ки боиси ҳароси онҳо гашта, барои дасткашӣ аз ташҳиси ихтиёрии вируси норасоии масунияти одам ва таъбабат ҳангоми натиҷаи мусбат арзёбӣ шудан мусоидат менамояд. Бо мақсади паст намудани дасткашӣ аз ташҳис ва таъбабати ихтиёрий дар солҳои минбаъда пурзӯр намудани якқатор чорабиниҳо оид ба ин масъала ташкил ва гузаронида мешаванд.

39. Новобаста аз он, ки паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ дар сатҳи на он қадар баланд боқӣ мемонад, сатҳи баланди рафтори хавфноки онҳо водор месозад, ки маҷмӯи чорабиниҳои пешгирикунандаи босифат дар байни ин гурӯҳ пурзӯр карда шавад.

40. Дар байни гурӯҳи дорои хатари баланд сатҳи паҳншавии вируси норасоии масунияти одам 2,3 фоизро ташкил медиҳад. Сатҳи фарогирӣ бо ташҳиси ин гурӯҳҳо 39 фоиз ва фарогирӣ бо барномаҳои пешгирикунанда 89 фоизро ташкил медиҳад. Зиёда аз 70 фоизи намояндагони ин гурӯҳ истифодаи рифоларо ҳангоми алоқаи ҷинсӣ тасдиқ кардаанд. Аммо бо дар назар доштани сатҳи баланди таъбииз дар ҷамъият нисбати ин гурӯҳ эҳтимол сатҳи паҳншавии вируси норасоии масунияти одам бебаҳо боқӣ мемонад ва паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар ин гурӯҳ пинҳон боқӣ мемонад.

41. Яке аз чорабиниҳои самараноки пешгирикунандаи вируси норасоии масунияти одам дар сатҳи ҷаҳонӣ ин таъин намудани

табобати пешгирикунандаи пеш аз тамос мебошад. Ташкилоти Умумҷаҳонии Тандурустӣ ба шахсоне, ки хатари баланди сироятёбии вируси норасоии масунияти одамро доранд, табобати мазкурро тавсия медиҳад. Дар ҷумҳурӣ дар давраи иҷрои барномаи нав ташкил ва гузаронидани табобати пешгирикунандаи пеш аз тамос пешбинӣ карда мешавад.

42. Тибқи маълумоти тадқиқоти назорати дидбонии эпидемиологӣ сатҳи паҳншавии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни маҳкумшудагон 8,4 фоиз, гепатити вирусии С ба 11,0 фоизро ташкил дод. Нишондодҳои баланди паҳншавии вируси норасоии масунияти одам ва гепатити С аз он шаҳодат медиҳад, ки қисми зиёди иштирокчиёни тадқиқот нашъамандони тазриқӣ мебошанд. Ҷиҳати паст намудани сатҳи сироятёбии маҳкумшудагон бо ин бемориҳо дар муассисаҳои ислоҳӣ гузаронидани чорабиниҳои пешгирикунанда ва тадқиқотҳои иловагӣ пешбинӣ кардан зарур аст.

43. Шумораи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар муассисаҳои ислоҳӣ 161 нафар, аз ҷумла 158 мард ва 3 занро ташкил додааст. Дар муассисаҳои ислоҳӣ 14760 нафар аз ташхис гузаронида шудааст, ки 122 ҳодисаи нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дарёфт шуд. Барои сари вақт фаро гирифтани маҳкумшудагон бо ташхис ва табобати зиддиретровирусӣ дастрасии ин хизматрасониҳо дар ҳамаи муассисаҳои ислоҳӣ васеъ карда мешаванд.

44. Дар айни замон 3 нуқтаи мубодилаи сӯзандоруҳо ва 2 нуқтаи табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ дар муассисаҳои ислоҳӣ фаъолият намуда, ба маҳкумшудагон 23500 рифола, 3500 маводи таълимию иттилоотӣ тақсим карда, мунтазам чорабиниҳои таълимӣ оид ба пешгирии вируси норасоии масунияти одам гузаронида мешаванд.

§2. Чораҳои пешгирикунанда дар байни муҳочирони меҳнатӣ

45. Мутобиқи маълумотҳо тахминан 480 ҳазор шаҳрвандони Тоҷикистон берун аз ҷумҳурӣ ба дигар давлатҳо бо мақсади ба даст овардани маблағ мераванд. Аз рӯи маълумоти Бонки умумичаҳонӣ дар ҳар як чорум хоҷагӣ дар Тоҷикистон ҳади ақал як муҳочире ҳаст, ки ба дигар давлат барои баланд бардоштани даромаднокии оила ба муҳочират меравад. Ин омил дар оянда яке аз асосҳои ривож ёфтани ин беморӣ мегардад.

46. Аз шумораи умумии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам бақайдгирифташуда ҳиссаи шахсоне, ки таҷрибаи муҳочирати байналмилалӣ доранд, 12 фоизро ташкил мекунад. Шумораи ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳочирони меҳнатӣ аз 12,4 фоиз то 17 фоиз баланд шудааст.

47. Роҳи асосии паҳншавии сироят дар байни муҳочирони меҳнатӣ алоқаи чинсӣ (93,4 фоиз) боқӣ мемонад. Маълумоти солҳои охир нишон дод, ки ҳамсарони қисми бештари занони ҳомиладори

сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам дар солҳои қаблӣ дар муҳоҷирати меҳнатӣ буданд ва онҳо низ сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам мебошанд.

48. Сатҳи паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ 0,4 фоизро ташкил медиҳад, ки аз паҳншавии ин сироят дар байни аҳолии умумӣ, ки мувофиқи баҳодиҳии Созмони умумичаҳонии тандурустӣ 0,3 фоиз (15-49-сола) мебошад, зиёд мебошад, аз ҷумла:

- паҳншавии бемории оташак 1,2 фоиз ва гепатити вирусии С 3 фоиз;

- паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳоҷироне, ки гепатити С доранд, нисбатан зиёд (13,2 фоиз) мебошад, нисбати шахсони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам, ки гепатити С надоранд (0,4 фоиз);

- 7 фоизи муҳоҷирон таҷрибаи истеъмоли маводи нашъаоварро доранд, ки аз он 23,4 фоиз ба таври тазриқӣ истеъмол менамуданд ва 1,2 фоиз маводи нашъаоварро бо роҳи тазриқӣ дар муҳоҷират истеъмол менамуданд;

- 45 фоизи мардон ва 10 фоизи занон дар муҳоҷират шарикони ҷинсии муваққатӣ доштанд;

- 24 фоизи мардон ва 14,4 фоизи занон дар муҳоҷират шарикони ҷинсии тижоратӣ доштанд;

- 25,1 фоизи занон ва 51,2 фоизи мардон ҳангоми алоқаи ҷинсии охири истифодаи рифоларо тасдиқ намуданд.

49. Вазъи саломатӣ барои муҳоҷирони меҳнатӣ дуҷумдараҷа ҳисобида мешавад. Пайравии муҳоҷирон ба таъбириши зиддиретровирусӣ бо сабаби баланд будани таъбирши ва тамғагузорӣ, аз ҷумла дар давлатҳои қабулкунандаи муҳоҷирон хеле паст мебошад. Дар ин раванд, ҳамкориҳо бо ташкилотҳои давлатию ҷамъиятии давлатҳои қабулкунандаи муҳоҷирони тоҷик пурзӯр карда мешаванд.

50. Ҳамасола аз ҷониби Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон чорабиниҳои фаҳмондадиҳӣ дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ гузаронида мешаванд. Инчунин нақшаи муштараки Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба пешгирии бемории сил ва вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳоҷирон барои солҳои 2017-2020 амалӣ гардонида шуда истодааст. Бо чорабиниҳои фаҳмондадиҳӣ 328 ҳазор нафар аҳолии ҷумҳурӣ фаро гирифта шуданд, ки ингуна чоранибиҳо дар давоми солҳои амалигардонии барнома идома меёбанд.

51. Аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ ва созмонҳои байналмилалӣ 163 ҳазор маводи таълимию иттилоотӣ оид ба пешгирӣ ва ташҳиси сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ тақсим карда шуданд. Бо дастгирии шарикони рушд барномаи

кумаки техникӣ дар самти пешгирӣ, назорат ва дидбонӣ нисбати вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният ва дигар бемориҳои сироятӣ амалӣ шуда истодааст, ки 15 хучраи дӯстона ва 4 дармонгоҳи сайёр барои муҳочирони меҳнатӣ фаъолият намуда, дар солҳои минбаъда низ оид ба чорабиниҳои мазкур фаъолият равона карда мешавад.

52. Дар навбати худ, мушкилиҳо оид ба пешниҳоди хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳочирони меҳнатӣ вучуд доранд. Аз ҷумла:

- ройгон набудани ташхиси вируси норасоии масунияти одам барои муҳочирон дар кишвар;

- муҳочирони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, аз сабаби таъъиз ва тамғагузорӣ дар ҷомеа, инчунин надоштани маълумот оид ба ройгон будани табобати вируси норасоии масунияти одам дар кишвари худ барои бозгаштан шитоб намекунанд;

- ёри тиббӣ дар давлатҳои қабулкунандаи барои муҳочирон одатан муздноқ мебошад.

53. Дар Тоҷикистон шумораи ҷавонони синни 15-24-сола ба 1760000 нафар баробар шуд, ки 19,3 Ҷоизро аз шумораи умумии аҳолии кишвар (9126,6 млн нафар) ташкил медиҳад. Тибқи маълумотҳо ҳамагӣ 1095 шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандаи дар синни 15-24-сола ба қайд гирифта шудааст. Солҳои охир тамоюли баландшавии бақайдгирии ҳолатҳои нави сироят дар ин гурӯҳи аҳоли дида мешавад.

54. Тавре аз натиҷаи тадқиқоти миллии оид ба муайянсозии сатҳи маълумотноқӣ, таҷриба ва рафтор оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни аҳолии 15-49-солаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеояд, танҳо 50 Ҷоизи пурсидашудагони синни 15-24-сола оид ба роҳҳои сироятӣ ва пешгирии вируси норасоии масунияти одам дуруст ҷавоб дода тавонистанд. Ҷоизи ҷавонони (15-24-сола), ки пеш аз 15-солагӣ алоқаи ҷинсӣ доштанд, 1,1 Ҷоиз буд. Истифодабарии рифола аз ҷониби ҷавонон ҳангоми алоқаи ҷинсии хатари баланддошта 70 Ҷоизро ташкил медиҳад, ки ин боиси пурзӯр намудани чорабиниҳои маърифатӣ пешгирикунанда мегардад.

55. Солҳои охир ҳиссаи занон дар байни ҳолатҳои нави дарёфтшуда бо вируси норасоии масунияти одам меафзояд, аз ҷумла:

- ҳиссаи занон дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар Тоҷикистон дар солҳои охир аз 5 Ҷоиз ба 40 Ҷоиз баланд шудааст;

- шумораи ҳолатҳои нав дар байни занони дар синни 19-29-сола аз нишондоди шумораи мардон зиёд мебошад;

- зиёда аз 80 Ҷоизи занон бо роҳи алоқаи ҷинсӣ сироят ёфтаанд;

- аз шумораи сироятёфтагони вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳочирон 11,6 Ҷоизашон занон мебошанд;

- танҳо 12 фоизи занони ҷавони синни 15-24-сола ба саволи усулҳои пешгирии гузариши вируси норасоии масунияти одам бо роҳи алоқаи ҷинсиро дуруст нишон додаанд;

- фоизи занони ҷавон, ки дониши мукамал оид ба вируси норасоии масунияти одам доранд, аз 9 то 12 фоиз баланд шудааст;

- 1 фоизи занони синни 15-24-сола алоқаи ҷинсӣ то синни 15-сола ва 7 фоизи занони ҷавони синни 18-24-сола алоқаи ҷинсӣ дар синни то 18-сола доштаанд;

- 2 фоизи занони синни 15-49-сола ягон маротиба ба хушунати ҷинсӣ ва 1 фоизи онҳо ин хушунатро дар давоми 12 моҳи пеш аз тадқиқот рӯ ба рӯ шудаанд;

- закон бисёртар ба хушунати ҷисмонӣ (25 фоиз), эмотсионалӣ (16 фоиз) дучор мешаванд, нисбати хушунатҳои ҷинсии оилавӣ (2 фоиз);

- дар Тоҷикистон занони бо сирояти вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда бештар (95 фоиз) бо таъбиз рӯ ба рӯ мешаванд.

56. Особпазирии баланди ҷавонон ва пеш аз ҳама занони ҷавон ва духтарон барои сироятёбии вируси норасоии масунияти одам мусоидат мекунад. Ҷорабиниҳои гузаронидашуда дар ҷумҳурӣ оид ба пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни ҷавонон ба баланд бардоштани сатҳи маълумотнокӣ ва дониши мукамал оид ба пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни ҷавонон ва васеъ намудани дастрасии ҷавонон ба хизматрасониҳо вобаста ба вируси норасоии масунияти одам нигаронида мешаванд.

57. Тибқи маълумоти Кумитаи ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мунтазам ҷорабиниҳои оммавии маълумотдиҳӣ, аксияҳо, мизҳои муддавар ва маслиҳатдиҳӣ оид ба тарзи ҳаёти солим, пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам, зарурати тесткунони вируси норасоии масунияти одам, тайёр намудани машваратчиёни баробар ташкил ва гузаронида, 615392 ҷавонон бо ин ҷорабиниҳо фаро гирифта шуда, 66795 маводи ахборӣ тақсим карда шуд. Гузаронидани чунин ҷорабиниҳо аз тарафи кумитаи зикргардида дар оянда низ дар ҷаҳорҷубаи амалигардонии барномаи мазкур идома дода мешаванд.

58. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамаи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии ҷумҳурӣ дар доираи соатҳои тарбиявӣ масъалаҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одамро мувофиқи барномаи тасдиқгардидаи алоҳида ворид намудааст. Дар барномаи тақмили ихтисоси омӯзгонорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ масъалаҳои ташаккули тарзи ҳаёти солим, маълумот дар бораи роҳҳои гузариш ва ҷораҳои пешгирикунандаи вируси норасоии масунияти одам ворид карда шудаанд. Масъалаи пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Концепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда

шудааст. Идома додани чорабиниҳои мазкур барои самаранокии барномаи нав такони ҷиддӣ медиҳад.

59. Зарурати қабул намудани чорабиниҳои самаранок барои паст намудани осебпазирии ҷавонон ва наврасон пеш аз ҳама занони ҷавон ва духтарон, васеъ намудани дастрасӣ ба дониши сифатнок, тесткунони иҳтиёрӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам, дастаи маҷмӯи хизматрасониҳои вируси норасоии масунияти одам, барнома оид ба муҳофизати солимии репродуктивӣ ва ҷинсӣ, ки ба ҷавонон имконият медиҳад, ки малака, дониш ва имконият барои муҳофизати худ аз вируси норасоии масунияти одам пеш омадааст.

60. Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қатори 30 давлати ҷаҳон бо сатҳи баланди таваллуд, ки 2,5-3,9 кӯдак ба 1 зан рост меояд, ворид мегардад. Ҳамасола шумораи занони ҳомила зиёда аз 230 ҳазор нафарро ташкил медиҳад. Ташҳиси вируси норасоии масунияти одам дар байни занони ҳомила як маротиба дар давраи антинаталӣ ва дубора дар ҳолате, ки агар хавфи сирояти вируси норасоии масунияти одам вучуд дошта бошад, гузаронида мешавад.

61. Дар ҷумҳурӣ дар айни замон зиёда аз 85 фоизи занони ҳомила аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам мегузаранд. Сабабҳои асосии ба пуррагӣ фаро нагирифтани занони ҳомила бо ташҳиси вируси норасоии масунияти одам ин нарасидани маблағҳо барои харидорӣ намудани маводи ташҳисӣ ва сари вақт ба қайд нагирифтани занони ҳомила, дар баъзе маҳалҳои дурдаст мебошад.

62. Дар соли 2019 шумораи занони ҳомила, ки мубталои вируси норасоии масунияти одам мебшанд, 194 нафарро ташкил дод (аз онҳо 63 ҳодисаи нав), ки аз ин шумора 189 нафар (97,4 фоиз) ба табobati зиддиретровирусӣ ва табobati пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак фаро гирифта шуданд. Пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак дар 5 ҳолат занони ҳомила фаро гирифта нашудаанд, ки аз он 3 ҳолат дар вақти таваллуд дарёфт шудааст.

63. Зиёдшавии шумораи ҳодисаҳои нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакони бо роҳи аз модар ба кӯдак сироятёфта боиси нигаронист, аз ҷумла дар байни модароне, ки бо ҳамаи чорабиниҳои барномаи пешгирикунанда фаро гирифта шуда буданд. Аз давраи ворид намудани барномаи табobati пешгирикунанда то айни ҳол 23 чунин ҳолат ба қайд гирифта шудааст, ки 2,7 фоизро аз шумораи умумии кӯдакони таваллудшуда (23 аз 841 нафар) аз модарони дорои сирояти вируси норасоии масунияти одам ташкил медиҳад. Новобаста аз зина ба зина паст шудани гузариш бо роҳи аз модар ба кӯдак (аз 5,6 то 4,0 фоиз) дар байни ҳамаи ҳолатҳои бақайдгирифташуда, ин нишондод дар сатҳи баланд боқӣ мемонад.

64. Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифаҳои гузошташударо оид ба катъшавии роҳи гузариши вируси норасоии масунияти одам аз модар

ба кӯдак ба даст наовардааст ва зарур аст, ки ҳамаи сабабҳои гузариши вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак дар ҳар як ҳолат мавриди омӯзиши дақиқ қарор дода шавад. Омилҳои ҳастанд, ки ба амалӣ намудани барномаи пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак таъсири худро мерасонанд. Аз ҷумла:

- шумораи зиёди таваллуд ва бапуррагӣ фаро нагирифтани занони ҳомила ба ташҳиси вируси норасоии масунияти одам;

- ҳолатҳои дер бақайдгирии занони ҳомиладор ва оғози нигоҳубини пеш аз таваллуд;

- норасоии маводи ташҳисӣ, номукаммалии арзёбӣ, идоракунии таъмин ва тақсимои маводи ташҳисӣ;

- сатҳи таваллуди ҳонагӣ 6,6 фоизро ташкил додааст;

- камбудии шароит дар ташҳиси барвақтии навзодон.

65. Таъмини миқдори зарурии хуни беҳатар яке аз қисмҳои ҷудонашавандаи сиёсати миллӣ ва инфрасохтори тандурустии ҳар як мамлакат ба шумор меравад. Тибқи маълумот ҳамагӣ 49000 намунаи хуни донорӣ аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам гузаронида шудаанд, ки аз он дар 8 ҳолат сирояти вируси норасоии масунияти одам ошкор карда шуд. Ҳолатҳои охири интиқоли сирояти вируси норасоии масунияти одам дар натиҷаи хунгузаронӣ дар соли 2008 ба қайд гирифта шудааст, ки баъди ин ҳодиса дар ҷумҳурии ягон ҳолати сироятёбӣ тариқи хунгузаронӣ ва ҷузъҳои он ба қайд гирифта нашудааст.

66. Бо мақсади таъмини беҳатарӣ ва сифати хун дар оянда системаи электронии ҳадамоти хун ҷорӣ карда мешавад. Назорати сироятҳо дар маводи хун дар ташҳисгоҳи сироятҳои трансмиссивӣ (вируси норасоии масунияти одам, гепатитҳо, оташак) таъмин карда мешавад. Дар ҷумҳурии системаи мунтазами донории хун, инактиватсияи вирусҳо, карантинкунонии хун, усулҳои автоматикӣ ташҳиси хуни донорӣ барои дарёфти барангезандагони сироятҳо ҷорӣ карда мешаванд.

67. Дар чараёни таъмини беҳатари хун истифодаи самараноки он дар муассисаҳои таъбиати аҳамияти калон дорад. Чунки таҷриба нишон медиҳад, ки ҳолатҳои хунгузаронӣ дар сурати мавҷуд набудани нишондодҳои тиббӣ ва истифодаи усулҳои хатарноки хунгузаронӣ ба беморон ҷой дорад, ки он дар навбати худ метавонад сабаби пайдошавии оризаҳои вазнин ба хунгузаронӣ ва гирифтورشавӣ ба сироятҳои тавассути хун гузаранда гардад.

68. Тибқи ҳисоботҳо фоизи муайян ба сирояти вируси норасоии масунияти одам ба роҳи номаълум рост меояд. Дар соли 2015 ҳамагӣ 110 ҳодиса, соли 2016 101 ҳодиса, соли 2017 96 ҳодиса, соли 2018 115 ҳодиса ва дар соли 2019 161 ҳодиса бо роҳи гузариши номаълум ба қайд гирифта шудааст, ки 12,2 фоизро аз шумораи умумии сироятёфтагони ҳолатҳои нав ташкил медиҳад. Дар соли 2019 фоизи

баланди бақайдгирии роҳи гузариши номаълум дар шаҳри Душанбе (20 фоиз), шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (наздики 18 фоиз) ва дар вилояти Хатлон (15 фоиз) ташкил медиҳад.

69. Ҳолатҳои бақайдгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам бо роҳи номаълум дар байни кӯдакони то синни 15-сола диққатҷалбкунанда мебошад. Аз 161 ҳодисаи вируси норасоии масунияти одам, ки роҳи гузаришашон номаълум буд, 139 ҳолат дар байни кӯдакони то синни 15-сола (86,3 фоиз) ташкил медиҳад. Ин рақамҳо метавонанд бавосита мутаносиби маълумот оид ба болоравии ҳолатҳои вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакони то синни 15-сола бошанд. Аз шумораи умумии ҳолатҳои вируси норасоии масунияти одам дар байни кӯдакони аз 15-сола хурд (1179 нафар) 474 ҳодиса (40,2 фоиз) аз модарони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам таваллуд шудааст. Дар байни падару модарони 695 кӯдаки боқимонда сирояти вируси норасоии масунияти одам дарёфт карда нашудааст. Ҷиҳати паст намудани сатҳи сироятёбии кӯдакон бо роҳи «амудӣ» гузаронидани маҷмуи чорабиниҳои пешгирикунанда дар байни занони ҳомила ва кӯдакони навзод барои пешгирии ин роҳи сироят ба нақша гирифта мешавад.

70. Ҳангоми гузаронидани таҳлили ретроспективӣ дар бисёри ҳолатҳо дар беморхонаҳо табобат ва қабули амалиётҳои тазриқӣ ба қайд гирифта шудааст. Ба ин нигоҳ накарда, ки сабабҳои сироятёбӣ муайян карда нашудааст, аммо омили сирояти дохилибеморхонагӣ вируси норасоии масунияти одам истисно карда намешавад. Вобаста ба таҳлилҳои боло диққати махсусро дар ояндаи наздик ба беҳтар намудани назорати сирояти дохилибеморхонагӣ (нозокоминали) дар муассисаҳои табобатӣ додан лозим мебошад.

§3. Таҳлили вазъият оид ба пешниҳоди нигоҳубин ва табобат

71. Шумораи умумии фавт дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда (аз сабабҳои гуногун) дар тамоми давраи назорат 3230 нафарро ташкил дод, ки 26,9 фоизро аз шумораи умумии ҳодисаҳои вируси норасоии масунияти одам ташкил медиҳад.

72. Шумораи умумии ҳолатҳои фавт дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар шаҳри Душанбе 612 нафар (23,5 фоиз), Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 303 нафар (44,3 фоиз), шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 602 нафар (23,5 фоиз), вилояти Суғд 800 нафар (29 фоиз) ва вилояти Хатлон 913 нафар (27 фоиз) мебошад. Шумораи умумии фавтидагон (бо сабабҳои гуногун) дар ҷумҳурӣ дар 5 соли охир ҳамагӣ 1834 нафарро ташкил дод, ки аз ин шумора 842 нафар аз бемории пайдошудаи норасоии масуният (45,9 фоиз) фавтидаанд. Барои паст намудани сатҳи фавти беморон дар барномаи нав пурзӯр намудани маҷмуи чорабиниҳо оид ба пешгирӣ,

нигоҳубин ва табобат вобаста ба сирояти вируси норасоии масунияти одам ба нақша гирифта мешавад.

73. Тибқи маълумот сатҳи фарогирии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда бо назорати диспансерӣ 87,7 фоизро ташкил медиҳад. Сатҳи баланди назорати диспансерӣ дар байни кӯдакон 98,6 фоизро ташкил медиҳад.

74. Мувофиқи маълумот аз шумораи умумии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда (8756 нафар) 7055 нафар табобати зиддиретровирусиро мегиранд, ки 80,6 фоизро ташкил медиҳад. Фарогирии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандае, ки дар назорати диспансерӣ қарор доранд (7678 нафар) ва табобати зиддиретровирусиро мегиранд (7055 нафар), дар айни замон 91,9 фоизро ташкил медиҳад. Аз 1320 нафар беморони наварёфтшуда 1271 нафар зери назорати диспансерӣ қарор дошта, ба 1199 нафари онҳо (90,8 фоиз) табобати зиддиретровирусӣ таъин карда шудааст. Дар 3 соли охир ҳамагӣ 1321 бемор бо сабабҳои гуногун табобати худро қатъ намуданд.

75. Теъдоди зиёди кӯдакони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандаи то синни 18, ки дар назорати диспансерӣ қарор доранд, табобати зиддиретровирусии худро давом дода истодаанд (97,1 фоиз), дар ҳоле, ки ин нишондод дар байни калонсолон 78,4 фоизро ташкил медиҳад.

76. Ҳамагӣ 14 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар синни 15-сола ва аз ин боло сари вақт ба муассисаҳои табобатӣ барои гирифтани ёрии тиббии тахассусӣ ва баланддараҷа муроҷиат намекунанд. Сабабҳои дер муайян намудани сирояти вируси норасоии масунияти одам ва муроҷиати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ба кумаки лозима метавонад инҳо бошанд:

- ҷой доштани ҳарос ва нигаронӣ дар байни аҳоли нисбати сирояти вируси норасоии масунияти одам яке аз монеаҳо барои гузаштан аз ташҳис боқӣ мемонад;

- тамғагузорӣ дар ҷомеа ва омилҳои таъбир нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда. Аз ҳама вазнин тамғагузорӣ аз тарафи падару модари кӯдакони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда қабул карда мешавад ва ҳарос оид ба ошкорсозии сироятёбии кӯдак метавонад сабаби бевақт муроҷиат намудани падару модари ба табобати дахлдори кӯдак гардад;

- ба таври кофӣ надоштани маълумот дар бораи табобат ва афзалиятҳои он барои саломатии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва ҳаёти инсон;

- омилҳои дохилии равонӣ, ки баъзе шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандаро барои муроҷиат ба табобат намемонад қарор кунад (асосан то пайдошавии нишонаҳои клиникалии

беморӣ) ва эҳтимоли таассуб нисбати самаранокии табобат дошта бошанд;

- сатҳи баланди муҳочирати (дохилӣ, берунӣ) аҳолӣ дар ҷумҳурӣ, ки метавонад ба мурочиат ва дастрасии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ба кумаки тиббӣ инъикос ёбад.

§4. Иҷрои стратегияҳои байналмиллалӣ

77. Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ноилшавии Ҳадафҳои Рушди Устувор 3.3, аз ҷумла то соли 2030 манъ намудани эпидемияи бемории пайдошудаи норасоии масуният, уҳдадорӣ худро, аз ҷумла то соли 2020 90 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда мавқеи худро медонанд, 90 фоизи онҳо бо табобат фаро гирифта мешаванд ва 90 фоизи табобатгирандагон сарбории вирусии номуайян доранд, риояи пайравӣ дорад.

78. Дар айни замон 67,4 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар бораи мавқеи худ огоҳӣ доранд, 80,6 фоизи онҳо бо табобат ҷалб карда шудаанд ва 74 фоизи табобатгирандагон сарбории вирусии номуайян доранд. Дар байни шахсоне, ки зиёда аз 6 моҳ табобат мегиранд, сарбории вирусии номуайян 81,5 фоизро ташкил медиҳад. Баҳри ноил шудан ба ҳадафҳои стратегии байналмиллалӣ дар ҷумҳурӣ гузаронидани маҷмуи чорабиниҳо, аз ҷумла сари вақт дарёфти беморони нав ва фаро гирифтани онҳо ба табобати зиддиретровирусӣ дар давраи амали барномаи мазкур пешбинӣ карда мешавад.

79. Фоизи фарогирии табобати кӯдакони то синни 15 (97,2 фоиз) нисбати калонсолон (73,8 фоиз), инчунин фоизи кӯдаконе, ки сарбории вирусии номуайян доранд (75,1 фоиз) нисбати нишондодҳои калонсолон (73,8 фоиз) зиёд мебошад. Сатҳи баланди пайравӣ ба табобат дар байни кӯдакон, ки дар муддати тӯлонӣ ва доимо аз тарафи падару модари кӯдакони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дастгирӣ мешаванд, алоқаманд мебошад.

80. Вобаста ба зиёд гардидани ҳолатҳои нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни занон, ҳолати тамоюли пешниҳоди табобат дар алоҳидагӣ бо таҳлили маълумот оид ба ҷинс назорат бурда мешавад. Фарогириӣ бо табобати зиддиретровирусӣ дар байни занон (88,3 фоиз) нисбати мардон (75,2 фоиз), ҳамчунин сатҳи сарбории вирусии номуайян (дар байни занон - 76,7 фоиз ва дар байни мардон - 71,8 фоиз) баланд мебошад.

81. Тамоюли фарогирии нашъамандони тазриқӣ бо назорати диспансерӣ ва табобати зиддиретровирусӣ дар асоси натиҷаҳои тадқиқоти гузаронида шуда, чунин мебошад:

- 93 фоиз беморон мавқеи вируси норасоии масунияти одами худро медонанд ва зери назорати диспансерӣ қарор доранд;

- 91 фоизи онҳо табобати зиддиретровирусӣ мегиранд;

- 62 фоизи онҳо ҳангоми ташҳиси охирон сарбории вирусӣ аз 1000 нусха дар 1 мл паст буд.

82. Тамоюли фарогирии шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ бо назорати диспансерӣ ва табобати зиддиретровирусӣ аз рӯи маълумоти тадқиқот 95,6 фоизро ташкил медиҳад. Дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ, ки мавқеи вируси норасоии масунияти одами худро медонанд, 87,2 фоизашон табобати зиддиретровирусиро мегиранд ва 74,6 фоизи онҳо сарбории вируси номуайян доранд.

83. Дар муассисаҳои ислоҳӣ 161 шахси бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ба қайд гирифта шуда буд, ки аз онҳо 154 нафар бо табобати зиддиретровирусӣ фаро гирифта, дар 59,4 фоизи онҳо сарбории вирусии номуайян арзёбӣ карда мешавад.

84. Бемории сил яке аз масъалаҳои асосӣ ва сабаби фавти шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда боқӣ мемонад. Дар соли 2019, 87 нафар аз бемориҳои ҳамрадифи вируси норасоии масунияти одам ва сил фавтидаанд ва ин 29 фоизи ҳамаи ҳолатҳои фавтро (бо сабабҳои гуногун) дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда мебошад. Дар ҷумҳурӣ ҳамасола теъдоди зиёди бемориҳои ҳамрадифи вируси норасоии масунияти одам ва сил ба қайд гирифта мешаванд. Баҳри пешгирии фавти беморони ҳамрадиф аз ҷониби муассисаҳои зидди вируси норасоии масунияти одам ва сил дар солҳои минбаъда низ ҷорабиниҳои муштарак амалӣ карда мешаванд.

85. Дар соли 2019 140 маҳбуси бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда аз машварати духтурони силшинос ва ташҳиси бемории сил, 52 нафари бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда табобати пешгирикунандаи изониазид ва 34 нафар бо табобати зидди бемории сил фаро гирифта шуданд.

86. Ҳамагӣ дар байни шахсоне, ки сирояти вируси норасоии масунияти одам дар онҳо маълум карда шудааст, 1433 ҳолат гепатитҳои тарқи хун гузаранда муайян карда шуд, ки аз онҳо 270 ҳодисаи гепатити В, 1070 ҳодисаи гепатити С ва дар 93 ҳолат сирояти ҳамрадифи вируси норасоии масунияти одам ва бо бемориҳои гепатитҳои В ва С муайян карда шудааст. Дар давраи иҷрои барномаи нав бо дастгирии шарикони рушд табобати бемории гепатити С дар байни шахсони вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ба роҳ монда мешавад.

87. Дар ҷумҳурӣ аввалин маротиба тадқиқоти дарёфткунии саратони гарданаки бачадон дар байни заноне, ки бо вируси норасоии масунияти одам зиндагӣ мекунанд, гузаронида шуд. Дар байни 47 фоизи иштирокчиёни тадқиқот нишонаҳои бемориҳои саратон муайян гардиданд. Ташҳиси мунтазами занони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда оид ба дарёфти саратони гарданаки бачадон ва дигар бемориҳои саратонӣ, инчунин ваксинатсия ба муқобили вируси папиломаи инсон низ гузаронида мешавад.

88. Дар доираи қонунгузори амалкунанда давлат ба шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда табобати зиддиретровирусии ройгонро кафолат додааст. Таъмини доруҳои зиддиретровирусӣ бапуррагӣ аз ҷониби созмонҳои байналмилалӣ, асосан аз ҷониби Хазионаи глобалӣ оид ба мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа амалӣ карда мешавад. Дар асоси нақшаи гузариш аз маблағгузори донорӣ ба маблағгузори давлатӣ аз соли 2022 зина ба зина гузариши маблағҳо барои харидории маводи дорувории зиддиретровирусӣ равона намудан лозим аст.

89. Дар сатҳи давлатӣ ба оилаҳое, ки дар онҳо кӯдакони гирифтори вируси норасоии масунияти одам зиндагӣ мекунанд (то 16-сола), пешниҳоди кумакпулиҳои моҳонаи иҷтимоӣ ба андозаи 7 нишондиҳанда барои ҳисобҳо оғоз гардида, 799 нафар кӯдакони то 16 сола мунтазам ин кумакпулиҳоро мегиранд.

90. Механизми таъмини ғизои ширӣ ба оилаҳое, ки навзодони аз модарони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам таваллуд шудаанд, ба таври пурра коркард нашудааст, ки ба сари вақт таъмин намудани чунин оилаҳо бо ғизои сунъӣ мушкилот эҷод менамояд ва хатари сироятёбии гузариши сироятро аз модар ба кӯдак зиёд мегардонад.

91. Табобати зиддиретровирусӣ дар системаи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ дар раванди инкишоф қарор дошта, дар 15 марказҳои саломатии шаҳри Душанбе 450 беморон бо хизматрасониҳо оид ба нигоҳубин ва табобати вируси норасоии масунияти одам фаро гирифта шудааст ва минбаъд оиди рушди онҳо фаъолият ҷонок карда мешавад.

§5. Таҳлили омилҳое, ки барои амалисозии барнома мусоидат ва монеагӣ менамоянд

92. Ба хатари вучуддоштаи эпидемияи вируси норасоии масунияти одам диққати махсус дар ҳамаи сатҳҳои ҳокимияти давлатӣ ва ҷомеаи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад. Муқовимат бар зидди эпидемияи вируси норасоии масунияти одам яке аз равандҳои афзалиятноки фаъолияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи тандурустӣ мебошад.

93. Масъалаҳои асосӣ оид ба хизматрасонӣ, пешгирӣ, табобат ва нигоҳубин дар самти вируси норасоии масунияти одам ва амалигардонии ҳуқуқҳои конституционии шаҳрвандон ва ҳифзи саломатӣ тариқи Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба танзим дароварда мешаванд. Мутобиқи қонунгузори амалкунанда давлат риояи ҳамаи ҳуқуқ ва озодиҳоро нисбат ба шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва аъзои оилаҳои онҳо кафолат медиҳад.

94. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таъбиром дар асоси доштани сирояти вирусӣ норасоии масунияти одам ва содир намудани ҳар кадом амали оммавиरो бо мақсади барангехтани кинаву адоват нисбати шахс ё гуруҳи аҳолии дар асоси ҳолати мусбат воқеӣ ва ё эҳтимолии шахси бо вирусӣ норасоии масунияти одам сироятёфта маҳкум менамояд.

95. Муҳити ҳуқуқӣ дар заминаи вирусӣ норасоии масунияти одам арзёбии карда шуд, ки монеаҳои дахлдорро дар қонунгузорӣ ва амалияи истифодаи қонун, ки дастрасии шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва гурӯҳҳои калидии аҳолиро ба пешгирии ва табобати сирояти вирусӣ норасоии масунияти одам маҳдуд мекунад, муайян намуд, ки ин ба поймолкунии ҳуқуқи онҳо ҳам дар самти иҷтимоӣ ва ҳам дар ҳаёти шахсӣ оварда мерасонад.

96. Тибқи гузориши алтернативӣ дар бораи татбиқи Конвенсияи оид ба пешгирии тамоми шаклҳои таъбиром нисбати занон ба Кумита оид ба барҳамдиҳии таъбиром нисбати занон, гузориши алтернативӣ оид ба амалигардонии Пакти байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи шахрвандӣ ва сиёсӣ ба Кумита оид ба ҳуқуқи инсон, ки аз ҷониби ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла ташкилотҳои, ки ҳуқуқҳои шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунандаро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муаррифӣ менамоянд, вақтҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳолатҳои татбиқи ҷазои ҷиноятӣ барои сироят намудан бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиёд мегардад. Дар аксар мавридҳо моддаи мазкур нисбати занон татбиқ карда мешавад.

97. Мутобиқи қонунгузориҳои амалкунанда ҷавобгарӣ на танҳо барои қасдан сироят намудан бо вирусӣ норасоии масунияти одам, балки барои зери хатари сироятёбӣ бо вирусӣ норасоии масунияти одам гузоштан низ пешбинӣ гардидааст. Ҳамаи шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунанда, ки алоқаи ҷинсӣ доранд, метавонанд боиси таъқиби мақомотҳои қудратӣ гашта, аз ҳуқуқи солимии ҷинсӣ маҳрум гарданд. Ҳамзамон, розигии иттилоотӣ, истифодаи рифола ҳамчун воситаи муҳофизат дар вақти алоқаи ҷинсӣ ва сарбории вирусии номуайян дар ҳолати истифодаи табобати зиддиретровирусӣ, ки дар ҳолати он тибқи тадқиқотҳои илмӣ ҷаҳонии муосир, хатари сирояти вирусӣ норасоии масунияти одам хеле паст мегардад, ба инобат гирифта намешаванд.

98. Дар солҳои охир амалияи қабули санадҳои қонунгузорӣ оид ба ташҳиси ҳатмии вирусӣ норасоии масунияти одам ҳангоми ба қор ва ба таҳсил қабул шудан ба назар мерасад, ки хилофи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, инчунин меъёрҳои байналмилалӣ ҳуқуқи инсон, ки ҳуқуқи шахсони гирифтори вирусӣ норасоии масунияти одамро барои меҳнат ва таълим маҳдуд менамояд. Таҳлили иловагии қонунгузориҳои амалкунанда ва таъсири он ба ҳуқуқи шахсони бо вирусӣ норасоии

масунияти одам зиндагикунанда ва гурӯҳҳои осебпазири аҳолии зарур мебошад.

99. Барои баланд бардоштани самаранокии чорабиниҳои пешгирикунанда дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳолии қонунгузори дар самти ҷавобгарии ҷиноятӣ ва маъмурии тақдирӣ мебошад. Дар ин самт инчунин масъалаҳои декриминализатсияи вируси норасоии масунияти одам, нигоҳдории маводи нашъаовар барои истифодаи шахсӣ, татбиқи моддаҳои маъмурии нисбати шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ, татбиқи чораҳои алтернативии ҷазо, таъбаоти нашъамандӣ ҳамчун алтернатива барои чораҳои ҷазои ҷиноятӣ ба стандартҳои байналмилалӣ мутобиқ намудан зарур аст.

100. Барои муқовимати пурсамар бо эпидемияи вируси норасоии масунияти одам бояд ҳамаи намояндагони гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазир бе истисно дастрасӣ ба ташхис, барномаҳои пешгирикунанда, таъбаот ва дигар хизматрасониҳои вобаста ба вируси норасоии масунияти одам дар асоси риояи ҳуқуқи инсон дошта бошанд.

101. Тадқиқоти сатҳи таъбиз нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, нишон дод, ки таъбиз яке аз монеаҳо барои самаранок муқовимат намудан ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам боқӣ мемонад. Шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, ки дар тадқиқот иштирок намудаанд, ишора кардаанд, ки ҳангоми гирифтани кумаки тиббӣ, ҳангоми ба қор қабул шудан, дастрасӣ ба таълим, дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва инчунин фоизи баланди таъбизи дохилӣ, аз қабилӣ худро гунаҳкор ҳисобидан ва ё хоҳиши даст ба худкушӣ задан бо ин масъала рӯ ба рӯ шудаанд. Заноне, ки бо вируси норасоии масунияти одам зиндагӣ мекунад, бештар (95 фоиз) нисбати мардон ба таъбиз ва тамғагузори рӯ ба рӯ шудаанд.

102. Як қатор чорабиниҳо, ба монанди иттилоотӣ, тарғиботӣ ва таълимӣ, ки ба даст намудани таъбиз ва тамғагузори нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда равона карда шудаанд, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мунтазам гузаронида мешаванд. Чорабиниҳои тарғиботӣ ва таълимӣ дар байни гурӯҳҳои гуногуни қорамандони ташкилотҳои давлатии расонандагони хизматрасониҳо, намояндагони воситаҳои ахбори омма ва ғайра гузаронида мешаванд. Чорабиниҳои таълимӣ дар байни қорамандони ҳифзи ҳуқуқ бо мақсади даст намудани омилҳои таъбиз ва тамғагузори нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва гурӯҳҳои осебпазир арзиши махсус доранд.

103. Чорабиниҳо омӯзишӣ барои қорамандони судҳо ва адвокатҳо мунтазам гузаронида мешаванд, ки барои таъмин намудани шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда бо дастрасии

адолати судӣ ва расонидани кумаки ҳуқуқии самаранок нигаронида шудаанд.

104. Масъалаи паст намудани сатҳи таъйиз ва тамғагузорӣ нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар барномаҳои таълимии такмили ихтисоси кормандони соҳаи тандурустӣ ва маориф ворид карда шуда, мутахассисони соҳа мунтазам бо омӯзишҳо фаро гирифта мешаванд.

105. Нақши назаррасро дар масъалаҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва ташаккули муносибати таҳаммулпазир нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунандаро ходимони динӣ мебозанд. Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон курсҳои омӯзишӣ оид ба масъалаҳои вируси норасоии масунияти одам барои 1472 имомхатибу имоми масҷидҳои ҷомеъ ва панҷвақта ташкил намуда, чорабиниҳои мазкур дар солҳои минбаъда низ ба нақша гирифта мешаванд.

106. Ташаккули афкори ҷомеа, аз ҷумла оид ба масъалаҳои сирояти вируси норасоии масунияти одам дар воситаҳои ахбори омма ба таври назаррас мусоидат менамояд. Воситаҳои ахбори омма имконият доранд, ки ба масъалаҳои вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният диққат дода, дар пешкаши маълумотҳо оид ба пешгирӣ ва табобати ин беморӣ саҳмгузор бошанд.

107. Риояи ҳуқуқи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда асосан аз тарафи ташкилотҳои ҷамъиятии ҳуқуқи инсон арзёбӣ карда мешавад ва на дар ҳама ҳолат маълумот оид ба чораҳои андешида ва натиҷаҳои онҳо дастрас карда мешаванд.

108. Ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва ҷомеа дар муқовимат бо вируси норасоии масунияти одам нақши муҳим дошта, иштироки фаъолона дар иҷрои барнома, дастрасӣ бо гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазири аҳоли, ҳифзи ҳуқуқи инсон ва кафолати банақшагирии шаффофи иҷро, арзёбӣ ва сафарбаркунии захираҳои нақши муҳимро мебозанд.

109. Ташкилотҳои ҷамъиятии дар самти вируси норасоии масунияти одам фаъолияткунанда дар васеъ намудани ташҳис дар байни гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазири аҳоли, инчунин роҳандозии беморон бо ташҳиси мусбати аввалияи вируси норасоии масунияти одам ба марказҳои минтақавии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам барои ташҳиси минбаъдаи вируси норасоии масунияти одам мусоидат менамоянд.

110. Дар ҷумҳурӣ гузаронидани ташҳиси вируси норасоии масунияти одам дар сатҳи ҷомеа бо усули молишаки милк ва худтесткунонӣ, ки дар васеъ намудани ташҳис мусоидат менамояд, ба роҳ монда шуд. Дар айни замон ин усулҳо дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ба роҳ монда шуда, инкишофи таҷрибаи мазкур дар солҳои минбаъда зарур мебошад.

111. Маблағузори фаъолияти ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки дар самти вируси норасоии масунияти одам фаъолият менамоянд, бапуррагӣ аз ҳисоби дастгирии донорҳои байналмиллалӣ татбиқ мегардад. Ҳаммаблагузори ташкилотҳои ҷамъиятӣ аз буҷети давлатӣ барои расонидани хизматрасониҳо доир ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳҳои калидии аҳоли пешбинӣ кардан мувофиқи мақсад мебошад. Дар назар аст, ки дар солҳои 2021-2025 механизми қарордодҳои иҷтимоии ташкилотҳои ҷамъиятӣ ба пуррагӣ таҳия шуда, ҳаммаблагузори ташкилотҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ марҳила ба марҳила оғоз хоҳем гашт.

112. Дар Тоҷикистон баҳодиҳии хароҷоти милли вобаста ба бемории пайдошудаи норасоии масуният, ки таҳлили хароҷотҳои аввалиндараҷаи ҷумҳуриро барои вируси норасоии масунияти одам муайян менамояд, ворид карда шудааст. Ҳисоботи баҳодиҳии хароҷотҳои милли вобаста ба бемории пайдошудаи норасоии масуният дар ду сол як маротиба гузаронида шуда, дар солҳои оянда низ гузаронида мешавад.

113. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дастгирии миллии чорабиниҳои зиддиэпидемикии вируси норасоии масунияти одамро асосан ба таври захираҳои инсонӣ, музди меҳнати кормандон, иморат ва хароҷотҳои ҷорӣ, инчунин ҷисман харидорӣ намудани тестҳои ташхисӣ ва маводи доруворӣ барои табobati бемориҳои ҳамрадиқ пешниҳод менамояд. Вобаста ба ин, дар солҳои охир зина ба зина хароҷот барои пешгирӣ ва мубориза бар зидди сирояти вируси норасоии масунияти одам аз ҳисоби буҷети давлатӣ, аз ҷумла аз ҳисоби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои харидории тестҳои ташхисӣ дар навбати аввал барои занони ҳомила, мавод барои хӯроқи сунӣи навзодоне, ки аз модарони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам таваллуд мешаванд, инчунин барои пардохти кумақпулиҳои иҷтимоӣ барои кӯдакони сироятёфтаи вируси норасоии масунияти одам то синни 16-сола зиёд мегарданд. Давом додани чорабиниҳои мазкур дар солҳои минбаъда низ бояд пешбинӣ карда шавад.

114. Маблағузори чораҳои ҷавоби милли бар зидди эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ба кумаки беруна вобастагӣ дошта, зиёда аз 80 фоизи барнома, аз ҷумла харидории маводи доруворӣ ва амалӣ намудани барномаҳои пешгирикунанда дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли аз тарафи шарикони рушд маблағгузорӣ карда мешаванд. Дар барномаи мазкур бо дар назар доштани камшавии маблағгузори беруна марҳила ба марҳила зиёд гардидани маблағгузори дохилӣ аз буҷети давлат ба нақша гирифта мешавад.

115. Нақшаи гузариш аз маблағгузори донорӣ ба маблағгузори дохилӣ дар самти вируси норасоии масунияти одам ва бемории

пайдошудаи норасоии масуният таҳия шуда, бояд зина ба зина аз соли 2022 оғоз гардад.

116. Таҳлили тақсимоти маблағҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам барои таъсири самарабахш ба барнома дар асоси маълумот оид ба тақсимоти маблағҳо гузаронида ва ҳисоб карда шуд, ки:

- ҳангоми 100 фоиз зиёдшавии бучети солона то 2030 сол мумкин аст 40 фоизи ҳодисаҳои эҳтимолии нави сирояти вируси норасоии масунияти одам (тақрибан 5900 ҳолат) ва 45 фоизи ғавт (2700), ки бо вируси норасоии масунияти одам алоқаманд мебошанд, пешгирӣ карда шавад;

- агар маблағгузорӣ то 200 фоиз зиёд карда шавад, шумораи ҳодисаҳои нав мумкин то 60 фоиз (зиёда аз 9,000 ҳодиса) ва шумораи ғавт 60 фоиз (зиёда аз 3,500 ҳодиса) пешгирӣ шавад.

117. Дар натиҷаи таҳлили маълумоти бадастомада тавсияҳои зерин дода мешаванд:

- васеъ намудани табобати зиддиретровирусӣ ва пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак;

- маблағгузориҳои барномаҳои ташхисию пешгирикунандаи вируси норасоии масунияти одам дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ бояд 2 маротиба зиёд карда шавад;

- бо дар назар доштани он, ки зиёда аз 20 фоизи ҳолатҳои нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ ба қайд гирифта шудааст, ҳангоми дарёфти захираҳои иловагӣ ҷобариниҳои пешгирикунандаи вируси норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳи мазкур дар солҳои минбаъда бояд васеъ карда шаванд.

4. НАТИҶАҲОИ АСОСӢ

118. Тоҷикистон дар марҳилаи ҷамъшавандаи эпидемия дар байни гурӯҳҳои дорой хатари баланд, ки сатҳи паҳншавии вируси норасоии масунияти одам аз 20 фоиз паст мебошад, боқӣ мемонад, аз ҷумла:

- солҳои охир сатҳи ғавт вобаста ба вируси норасоии масунияти одам 5 фоиз паст шудааст;

- паҳншавии вируси норасоии масунияти одам дар байни нашъамандони тазриқӣ 8 фоиз ва дар байни шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ 9 фоиз паст шудааст;

- шумораи ҳолатҳои гузариши вируси норасоии масунияти одам ба роҳи истифодаи маводи нашъадор ба роҳи тазриқӣ дар сохтори ҳодисаҳои нави вируси норасоии масунияти одам аз 21,4 фоиз то 10,1 фоиз паст шудааст;

- фарогирӣ бо ташхиси вируси норасоии масунияти одам дар давраи иҷрои барнома 2,1 маротиба зиёд шуда 11,6 фоизи аҳолиро ташкил медиҳад;

- алгоритми ташхис боздид шуда, усулҳои иноватсионӣ, аз ҷумла истифодаи тестҳои фаврӣ, тесткунонӣ дар заминаи ташкилотҳои ҷамъиятӣ, худтесткунонӣ, индекси тесткунонӣ ворид карда шудаанд;
- таҷрибаи харидории тестҳо барои занони ҳомила барои ташхиси вируси норасоии масунияти одам аз ҳисоби маблағгузории давлатӣ ворид карда шуд;
- таъин намудани табобати зиддиретровирусӣ дар байни беморони вируси норасоии масунияти одам новобаста аз сатҳи ҳуҷайраҳои CD4;
- ташхиси вируси норасоии масунияти одам ва пешниҳоди табобати зиддиретровирусӣ дар сатҳи муассисаҳои кумаки аввалияи тиббию санитарӣ оғоз гардидааст;
- нишондодҳои расидан ба стратегияи байналмилалӣ 67,4 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар бораи мавқеи худ оғоҳӣ доранд, 80,6 фоизи онҳо табобати зиддиретровирусӣ мегиранд ва 74,0 фоиз аз табобатгирандагон сарбории вирусии номуайян доранд, ташкил медиҳанд;
- расидан ба фарогирии баланди фоизи табобати намояндагони гурӯҳҳои осебпазир, 91,0 фоиз нашъамандони тазриқӣ ва 87,2 фоизи шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ табобати зиддиретровирусӣ мегиранд.

5. МУШКИЛОТИ АСОСӢ

119. Дар Тоҷикистон шумораи нави сирояти вируси норасоии масунияти одам 20 фоиз афзоиш меёбад. Ба ғайр аз ин, мушкилиҳои асосӣ дар самти вируси норасоии масунияти одам боқӣ мемонанд, аз ҷумла:

- айни замон мӯътадилшавии вазъи эпидемиологӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам вучуд надорад;
- роҳи гузариши вируси норасоии масунияти одам тавассути алоқаи ҷинсӣ тамоюли болоравӣ дорад, ки ин хавфи паҳншавии васеи сирояти вируси норасоии масунияти одамро дорад;
- ҳиссаи занон дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда 5 фоиз афзуда, наздики 40 фоизро ташкил медиҳад;
- сатҳи баланди хавфи рафтори хатарнок ва нокифояи фарогирӣ бо барномаҳои пешгирикунанда дар байни гурӯҳҳои дорои хатари баланд барои паҳншавии минбаъдаи сирояти вируси норасоии масунияти одам нақши асосиро мебозанд;
- зиёд шудани ҳолатҳои нави сирояти вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳочирони меҳнатӣ онҳоро ҳамчун гурӯҳи мақсаднок барои барномаҳои пешгирикунанда пешбинӣ намоянд;
- Тоҷикистон дар айни замон ба ҳадафҳои барҳамдиҳии интиқоли вируси норасоии масунияти одам бо роҳи аз модар ба кӯдак (2,7%) нарасидааст;
- Тоҷикистон то ҳол ба мақсадҳои стратегияи байналмилалӣ

нарасидааст. Танҳо 67,4 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар бораи бемории худ маълумот доранд, 80,6 фоизи онҳо бо табобати зиддиретровирусӣ фаро гирифта шудаанд ва 74 фоизе, ки табобат мегиранд, сарбории вирусии номуайян доранд;

- дар 29,3 фоизи ҳолатҳо тахлили вирусии норасоии масунияти одам дар марҳилаҳои дерӣ беморӣ гузаронида шудааст;

- тамоюли болоравии ҳодисаҳои нави вирусии норасоии масунияти одам дар байни кӯдакони то 14-сола дида мешавад;

- ҷавби шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда бо сабабҳои гуногун 26,9 фоизро аз шумораи умумӣ ташкил медиҳад;

- ҷавб аз бемории сил 29 фоизро аз ҳамаи ҳолатҳои ҷавби шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ташкил додааст;

- мавҷудияти монеа барои фароҳам овардани шароит оид ба дастгирии рушди барномаи муқовимат бо эпидемия, аз ҷумла қонунгузорӣ, ки такмилро талаб мекунад, сатҳи баланди таъйин ва таъмину назорат нисбати шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва гурӯҳҳои осебпазири аҳоли;

- сатҳи баланди вобастагӣ маблағгузорию барнома оид ба вируси норасоии масунияти одам аз саҳмгузорию беруна.

6. САМТҲОИ АСОСИИ БАРНОМА

120. Барнома аз самтҳои зерин иборат мебошад:

1) пешгирии ҳолатҳои нави сирояти вирусии норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазири аҳоли бо пешниҳоди маҷмӯи хизматрасониҳо ва истифодаи усулҳои зерини муосир:

- таъмини намудани дарёфти саривактини сирояти вирусии норасоии масунияти одам ва алоқаманди бо системаи расонидани кумак дар байни гурӯҳҳои калидӣ ва гурӯҳҳои осебпазири аҳоли (муҳоҷирони меҳнатӣ). То охири соли 2025 95 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда аз шумораи гурӯҳҳои калидӣ мавқеи худро медонанд;

- таъмин намудани фарогирии васеи гурӯҳҳои калидии аҳоли бо ҳавфи зиёд ва гурӯҳҳои осебпазир (муҳоҷирони меҳнатӣ) бо дастаи пешгирикунандаи маҷмӯи сифати аъло. Паст намудани ҳолатҳои нави вирусии норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳҳои калидӣ ва гурӯҳҳои осебпазири аҳоли (муҳоҷирони меҳнатӣ) на кам аз 20 фоиз то охири соли 2025;

2) таъмин намудани дастрасии универсалӣ ба табобати бемории вирусии норасоии масунияти одам барои калонсолон ва кӯдакон мувофиқи стандартҳои байналмилалӣ барои паст намудани ҷавби алоқаманд бо бемории пайдошудаи норасоии масуният ва беҳтар намудани сифати ҳаёти шахсони бо вируси норасоии масунияти одам

зиндагикунанда, ки ба фавран таъмин намудани пешниҳоди табобати зиддиретровирусӣ ба ҳамаи калонсолон ва кӯдакон пас аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам ва расонидани кумак оид ба нигоҳ доштани беморон дар системаи расонидани кумаки тиббӣ. То охири соли 2025 95 фоизи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда бо мақсади гирифтани табобат ва нигоҳубин вобаста ба вируси норасоии масунияти одам дар қайди назорати диспансерӣ қарор доранд. То охири соли 2025 95 фоизи шахсоне, ки мавқеи худро оид ба вируси норасоии масунияти одам медонанд, табобати зиддиретровирусиро давом дода истодаанд. То охири соли 2025 сатҳи фавт, ки бо бемории пайдошудаи норасоии масуният алоқаманд мебошад, 50 фоиз паст мешавад;

3) паст намудани ҳолатҳои интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак ва муҳайё намудани шароит барои барҳамдиҳии ин роҳи гузариши сирояти вируси норасоии масунияти одам, ки ба васеъ намудани фарогирӣ ва баланд бардоштани сифати хизматрасониҳо ба занони ҳомила оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак ва ташҳиси барвақтии вируси норасоии масунияти одам дар байни навзодон ва паст намудани сатҳи интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак то 2 фоиз ва аз ин камтар то соли 2025;

4) таъмин намудани беҳатарии хун ва беҳтар намудани назорати сироят дар муассисаҳои системаи тандурустӣ бо ворид намудани технологияи муосир ба сохтори хун, баланд бардоштан аз ҷиҳати даромаднокӣ ва молиявии муассисаҳо барои пурзӯр намудани назорати беҳатарии хуни донорӣ амалӣ гардида, дар ин раванд 100 фоизи хуни донорӣ ва ҷузъҳои он аз ташҳиси вируси норасоии масунияти одам мувофиқи тавсияҳои Созмони умумичаҳонии тандурустӣ мегузаранд. Инчунин, таъмини назорати самараноки сироятӣ ва роҳ надодан ба ҳолатҳои интиқоли дохилибеморхонагии вируси норасоии масунияти одам ва баҳодиҳии вазъи назорати сироят гузаронида шуда, ба амалиётҳои назорати сироят мунтазам таъмин карда мешаванд;

5) баланд бардоштани маълумотнокӣ ва пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни ҷавонон, наврасон, занони ҷавон ва духтарон. Дар ин самт мусоидат ба баланд бардоштани сатҳи маълумотнокӣ ва донишу рушди барномаҳои пешгирӣ дар байни ҷавонон, наврасон, алалхусус дар байни занони ҷавон ва духтарон муҳим арзёбӣ мегардад. Банақшагирӣ ва афзоиши сатҳи маърифатии занони ҷавон ва духтарони синни 15 то 24 оид ба дуруст донишдани роҳҳои гузариш ва усулҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одам то охири соли 2025 95 фоиз баланд бардошта мешавад;

б) бартараф намудани монеаҳои мавҷуда ва мустаҳкам намудани муҳити дастгирикунанда барои ҷавоби самараноки миллӣ ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам, ки ба:

- бартараф намудани монеаҳои мавҷуда барои ҷавоби самараноки миллӣ ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам дар соҳаи амалисозии ҳуқуқҳои шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, гурӯҳҳои осебпазири аҳоли ва дигар шахсоне, ки зери таъсири эпидемия мебошанд ва таъмини дастрасии васеъ ба адолати судӣ барои онҳо. Қонунгузорӣ ва сиёсат барои бартараф кардани монеаҳои мавҷуда дар татбиқи самарабахши барномаҳои оид ба муқовимат ба вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният ва истифодаи пурраи ҳуқуқҳои шахсони бо вируси норасоии масунияти одам сироятёфта, гурӯҳҳои калидии аҳолии ва дигар шахсоне, ки зери таъсири эпидемия мебошанд такмил дода мешавад;

- паст кардани таъбиз ва решақан кардани тамғагузорӣ ва зӯрварӣ нисбат ба одамони бо вируси норасоии масунияти одам сироятёфта, гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазири аҳоли ва одамони дигаре, ки эпидемия онҳоро таъсир расонидааст. Маълумот дар бораи индекси таъбиз аз паст шудани таъбиз ва тамғагузорӣ дар муқоиса бо соли 2015 шаҳодат медиҳад;

- таъмини заминаи моддию техникӣ ва баланд бардоштани нуруи кадрӣ ҳадамот оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният равона мегардад.

7. МАБЛАҒГУЗОРИИ БАРНОМА

121. Арзиши умумии Барнома дар тӯли панҷ сол 486688281 сомонӣ (баробар ба 50174050 доллари ИМА) мебошад. Талаботи маблағгузори Барнома аз 95253866 сомонӣ барои соли 2021 то 102339556 сомонӣ барои соли 2025 мебошад. Афзоиши буҷет бо тадричан васеъ шудани хизматрасониҳо оид ба чорабиниҳои пешгирикунанда ва таъботӣ алоқаманд мебошад. Норасоии маблағгузорӣ барои иҷрои Барнома тахминан 32 фоизро ташкил медиҳад (тибқи замимаҳои 1 ва 2).

8. ҲАМОҶАНГСОЗӢ ВА ШАРИКӢ

122. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси концепсияи се принципҳои зерин оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам дастурҳо медиҳад:

- ҷаҳорҷӯбаи ягонаи амалиёт оид ба вируси норасоии масунияти одам барои муқовимати миллӣ, ки ҳамаи фаъолон ва фаъолиятхоро дар дохил ва берун аз соҳаи тандурустӣ муттаҳид менамояд;

- мақомоти ягонаи ҳамоҳангсозии миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам;

- системаи ягонаи назорат ва баҳодиҳии иҷрои барномаҳои воқуниш ба вируси норасоии масунияти одам, таъмини масъулият дар иҷрои ин барнома.

123. Ҳамоҳангсозии ҳамаи фаъолиятҳо дар самти муқовимат бо вируси норасоии масунияти одам дар ҷумҳурӣ аз ҷониби Кумитаи миллии ҳамоҳангсозӣ оид ба мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад. Кумитаи мазкур иҷроиши барномаро назорат мекунад, сиёсати роҳнамоӣ ва дастгириҳои берунаро муайян месозад.

124. Сохтори идоракунӣ ва ҳамоҳангсозии миллӣ намояндагӣ ва иштироки баҳши давлатиро дар заминаи бисёрсоҳавӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар сатҳи миллӣ ва ғайримутамарказ инъикос мекунад. Амалисозӣ ва идоракунӣ барнома як қатор механизмҳо ва воситаҳои талаб мекунад, аз ҷумла фаъолиятҳои соҳавӣ ва байнисоҳавӣ, таҳия, таҷдиди барномаҳои соҳавии вазоратҳои соҳавӣ, нақшаҳои амалиёти ҳарсола бо пешниҳоди пурраи фаъолият, шарикон, ҳадафҳо ва буҷет.

125. Ташкилотҳои ҷамъиятӣ доираи васеи фаъолиятҳоро мустақиман дар байни баҳрабардорони барнома иҷро мекунанд, шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, калидӣ, осебпазир ва дигар гурӯҳҳои аҳоли, ки захираҳои инсонӣ, таҷриба ва амалияи худро таъмин мекунанд.

126. Созмони Милали Муттаҳид дар сафарбаркунии захираҳо ва ба даст овардани маблағгузориҳои донорӣ, дар амалисозии барномаҳои дастгирии техникӣ ва коршиносон, инчунин таҷрибаҳои беҳтарини ҷаҳонӣ барои мутобиқ шудан ба шароити ҷумҳурӣ кумак мерасонад. Созмонҳои байналмилалӣ ва донорҳо кумаки молиявӣ ва техникиро дар иҷрои амалҳо дар ҳама сатҳҳо, аз ҷумла эҷоди неруи кадрӣ, таҳқиқот, банақшагириӣ, ҳамоҳангсозӣ, мониторинг ва харид идома хоҳанд дод.

9. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

127. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон нақшаи мониторинг ва баҳодиҳии барномаи мазкурро таҳия ва тасдиқ менамояд.

128. Вазорату идораҳои далхдор ҳар сол то 10 декабр ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба иҷрои Барнома маълумот пешниҳод менамоянд.

Замимаи 1
ба Барномаи миллӣ оид ба муқовимат
ба эпидемияи вируси норасоии масунияти
одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025

Буҷети умумии

Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии
масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 (бо сомони)

Самтҳои асосии стратегӣ	Соли 2021	Соли 2022	Соли 2023	Соли 2024	Соли 2025	Ҳамагӣ	Ҷоиз
Пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазир	40801140	45233145	44390408	45708916	48621366	224754975	46,2
Таъмини дастрасии ҳамачониба ба табобати вируси норасоии масунияти одам	26171976	26339928	28617920	29593112	30529000	141251936	29,0
Паст намудани ҳолатҳои интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак	6027250	6387760	6590000	6937750	7044150	32986910	6,8
Таъмин намудани беҳатарии хун ва беҳтар намудани назорати сироят	6718900	5485780	4450040	3936200	4249040	24839960	5,1
Баланд бардоштани маълумотнокӣ ва пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни ҷавонон, наврасон, занони ҷавон ва духтарон	2045600	1880000	2225000	2660000	2145000	10955600	2,3
Баргараф намудани монеаҳои мавҷуда ва таҳкими муҳити мусоид	13489000	9631400	10701200	8326300	9751000	51898900	10,7
Ҳамагӣ	95253866	94958013	96974568	97162278	102339556	486688281	

Замимаи 2
ба Барномаи миллӣ оид ба муқовимат
ба эпидемияи вируси норасоии масунияти
одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025

Сарчашмаҳо

ва норасоии маблағгузори Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 (бо сомони)

	Соли 2021	Соли 2022	Соли 2023	Соли 2024	Соли 2025	Ҳамагӣ	Ҷоиз
Маблағҳои зарурӣ	95253866	94958013	96974568	97162278	102339556	486688281	100
Маблағҳои мавҷудбуда, аз ҷумла аз ҳисоби	83801722	83493433	85207351	37643444	39525616	329671565	
буҷети давлатӣ	30158897	31666842	33250184	34912693	36658328	166646944	50,5
Соҳторҳои хусусӣ	2358925	2476871	2600715	2730751	2867288	13034550	4,0
Ҳазинаи глобалӣ	44493900	45469720	49356452	0	0	139320072	42,3
Агентҳои Созмони Милали Муттаҳид	2910000	0	0	0	0	2910000	0,9
Дигар ташкилотҳои ғайрирасон	3880000	3880000	0	0	0	7760000	2,4
Норасоии маблағгузорӣ	11452144	11464580	11767217	59518834	62813940	157016716	
Норасоӣ (бо ҷоиз)	12,0%	12,1%	12,1%	61,3%	61,4%	32,3%	

Нақшаи амалигардонии

Барномаи миллӣ оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025

№	Номгӯи чорабиниҳо	Солҳо (бо сомони)					Масъули иҷро	Сарчашмаи маблағгузорӣ
		2021	2022	2023	2024	2025		
1. ПЕШГИРИИ ҲОЛАТҲОИ НАВИ СИРОЯТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ДАР БАЙНИ ГУРҶҲОИ КАЛИДӢ ВА ОСЕБПАЗИРИ АҲОЛӢ БО ПЕШНИҲОДИ БАСТАИ МАҶМӢИ ХИЗМАТРАСОНИҲО ВА ИСТИФОДАИ УСУЛҲОИ МУОСИР								
1	Харидории маводи ташхисӣ (ташхиси иммуноферментӣ, тестҳои фаврӣ бо истифода аз молишаки милк) барои таъмини дастрасӣ ба маслиҳатдиҳӣ ва ташхиси гурӯҳҳои калидӣ ва осебпазирӣ аҳоли	900000	1200000	1400000	1500000	1600000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ оид ба мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва табларза, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
2	Васеъ намудани маслиҳатдиҳӣ ва ташхиси фаврӣ дар байни гурӯҳҳои аҳоли дорои хатари баланд сирояти вируси норасоии масунияти одам дар заминаи 15 ташкилоти ҷамъиятӣ бо истифода аз молишаки милк ва васеъ намудани худтесткунонии вируси норасоии масунияти одам	451000	462000	473000	484000	495000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
3	Васеъ намудани ташхиси алоқамандон (хариди тестҳо, омӯзиш, дастгирии корҳои саҳроӣ)	250000	300000	350000	400000	450000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
4	Таҷдид ва боздиди алгоритми ташхиси вируси норасоии масунияти одам, аз ҷумла ташхис дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ва худтесткунонӣ	0	50000	0	0	60000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли	Созмони умумҷаҳонии тандурустӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ

5	Таҷдид ва бозиди тартиби азназаргузаронии тиббӣ барои ошкор намудани вируси норасоии масунияти одам ва назорати тиббии шахсони мубталои вируси норасоии масунияти одам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	100000	0	0	120000	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи муштаракӣ Созмони Милали Муттаҳид оид ба вируси норасоии масунияти одам, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
6	Дастгирии кормандони саҳроии ташкилотҳои ҷамъиятӣ, нуқтаҳои боварӣ ва ҳуҷраҳои дӯстонаи марказҳои вируси норасоии масунияти одам оид ба васеъ намудани маслиҳатдиҳӣ ва ташҳиси ихтиёрии вируси норасоии масунияти одам	2500000	2500000	2500000	2500000	2500000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
7	Васеъ намудани ташҳиси фаврӣ дар байни маҳкумшудагон дар тавқиғоҳи тафтишотӣ ва муассисаҳои ислоҳӣ	150000	160000	170000	180000	190000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
8	Ворид намудани системаи раванасозии ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва муассисаҳои тандурустӣ барои таъмини хизматрасониҳо ба гурӯҳҳои калидии аҳоли алоқаманд ба вируси норасоии масунияти одам	200000	220000	240000	240000	240000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ, Ҳазинаи глобалӣ, шарикон
9	Гузaronидани чорабиниҳо, аксияҳои маълумотдиҳию табиғотӣ оид ба ҷалби аҳоли ба маслиҳатдиҳӣ ва ташҳиси ихтиёрӣ ба вируси норасоии масунияти одам	250000	300000	350000	400000	450000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ, Ҳазинаи глобалӣ, шарикон
10	Хариди маводи ташҳисии фаврӣ ва имуноферментӣ барои фарогирии ташҳиси муҳочирони меҳнатӣ	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ, Ҳазинаи глобалӣ, шарикон
11	Дар заминаи сомонаи муассисаи давлатии «Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам» таҳия ва ворид намудани платформа барои баҳодихии	250000	220000	100000	100000	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ, Ҳазинаи глобалӣ, шарикон

	хавфи сироятёбии вируси норасоии масунияти одам ба таври пинҳонӣ							
2. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ НАШЪАМАНДОНИ ТАЗРИҚӢ ВА ШАРИКОНИ ЧИНСИИ ОНҶО								
12	Хариди сӯзандорухои яккарата, рифолаҳо барои барномаи паст кардани зарар	4179200	4245800	4318700	4338850	4360680	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
13	Харидории метадон барои барномаи табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ ва харидории налоксон барои барномаҳои ташкилоти ҷамъиятӣ ва муассисаҳои тандурустӣ	3325100	3340345	3365780	3374770	3387090	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
14	Дастгирии фаъолияти 60 нуқтаи боварӣ дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ва муассисаҳои тандурустӣ аз ҳисоби маблағгузории беруна ва давлатӣ	3044000	3290000	3304000	3520000	3610000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
15	Ҳаммаблағгузории давлатии 10 ташкилоти ҷамъиятӣ, ки хизматрасониҳо оид ба сирояти вируси норасоии масунияти одамро барои нашъамандони тазриқӣ мерасонанд	0	300000	400000	500000	600000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
16	Пешниҳоди хизматрасониҳо оид ба солимии чинсӣ ва репродуктивӣ, аз ҷумла бемориҳои сироятии чинсӣ барои нашъамандони тазриқӣ ва шарикони чинсии онҳо	250000	300000	350000	350000	350000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ, Ҳазинаи глобалӣ, шарикон
17	Нашр намудани маводи иттилоотӣ маърифатӣ оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам, ҳифзи ҳуқуқ ва ҳуқуқи инсон барои нашъамандони тазриқӣ	200000	220000	250000	250000	300000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
18	Васеъ намудани шабакаи табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ ва таҷҳизонидани онҳо бо таҷҳизоти иловагӣ, маводи масрафӣ ва маҷмӯи гигиенӣ барои марказҳои мавҷудаи табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ	850000	900000	950000	950000	970200	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

19	Дастгирии нуқтаҳое, ки хизматрасониҳои ҳамгирошуда ба шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда – нашъамандони тазриқӣ (табобати зиддиретровирусӣ, табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ, сил, бемориҳои ҳамрадиф ва ғайра) мерасонанд	500000	550000	600000	600000	600000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
20	Омӯзиши кормандони соҳаи тиб, ки дар сайтҳои таҷрибаи пешқадам фаъолият намуда, кумаки тиббӣю санитарӣ мерасонанд ва бозомӯзии онҳо	100000	120000	100000	120000	100000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
21	Таҷдид/боздиди сиёсати пешниҳоди хизматрасониҳо барои нашъамандони тазриқӣ (табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ, ивази сӯзандорухо ва ғайра)	289900	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
22	Таъмини мониторинги мунтазами сифати хизматрасониҳо ва таълими кормандони тиб дар марказҳои табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ	200500	222500	230500	240000	242000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
23	Омӯзиши кормандониташкилотӣ чамъиятӣ ва нуқтаҳои боварӣ оид ба барномаи паст кардани зарар, раванасозии иҷтимоӣ ва пешгирии оқибатҳои зиёдзаҳролудшавӣ аз маводи афюнӣ	0	450000	0	420090	0	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
24	Омӯзиш барои кормандони хифзи ҳуқуқ оид ба вируси норасоии масунияти одам ва волоияти қонун, инчунин малакаҳои расонидани кумак ба нашъаман-дони тазриқӣ оид ба пешгирии оқибатҳои зиёдзаҳролудшавӣ аз маводи афюнӣ	200 000	201 500	210 000	220 000	240 000	Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон,	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

25	Харитасозӣ ва баҳодиҳӣ оид ба коҳиши зарар барои нашъамандони тазриқӣ дар ҷумҳурӣ ва омӯзиши ҳолати кунунии нашъамандӣ барои баланд бардоштани самаранокии барномаҳо	190500	350000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
26	Гузaronидани назорати дидбонии эпидемиологӣ дар байни нашъамандони тазриқӣ, аз ҷумла баҳодиҳии шумораи тахминии ин гурӯҳ	0	485000	0	0	510000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
3. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ НАМОЯНДАГОНИ ДИГАР ГУРҶҲОИ ДОРОИ ХАТАРИ БАЛАНД ВА ШАРИКОНИ ЧИНСИИ ОНҲО								
27	Хариди рифола, любрикантиҳо ва доруворӣ барои намояндагони дигар гурӯҳҳои дорои хатари баланд ва шарикони чинсии онҳо	2331920	2452200	2604100	2735150	2776340	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
28	Дастгирии фаъолияти 25 ҳуҷраи дӯстона дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ва муассисаҳои тандурустӣ барои намояндагони дигар гурӯҳҳои дорои хатари баланд ва шарикони чинсии онҳо	1358800	1460480	1543250	1575200	1615500	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
29	Ҳаммаблағгузориҳои давлатии 10 ташкилоти ҷамъиятӣ, ки хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам ва бемориҳои сирояти чинсӣ барои гурӯҳҳои дорои хатари баланд мерасонанд	0	300000	400000	500000	600000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
30	Таҳия ва ҷопи маводи таълимию маърифатӣ оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам, муҳофизати ҳуқуқ ва ҳуқуқи инсон барои гурӯҳҳои дорои хатари баланд ва шарикони чинсии онҳо	348000	220000	242000	275000	330000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
31	Таълими кормандони соҳаи тандурустӣ, ташкилоти ҷамъиятӣ ва ҳуҷраҳои дӯстона бо асосҳои пешниҳоди хизматрасонӣ оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам ва бемориҳои сироятии	400000	150000	410000	160000	420000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

	чинсӣ, аз ҷумла равонасозии иҷтимоии гурӯҳҳои дорои хатари баланд							
32	Чорабиниҳои маълумотдиҳӣ оид ба пешгирии бемориҳои сироятии чинсӣ ва вируси норасоии масунияти одам дар байни гурӯҳҳои дорои хатари баланд	150000	150000	150000	150000	150000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Фонди аҳолии Созмони Милали Муттаҳид
33	Дастгирии техникую экспертӣ ба муассисаи давлатии «Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемориҳои вируси норасоии масунияти одам»	50000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Фонди аҳолии Созмони Милали Муттаҳид
34	Чорабиниҳои пешгирикунанда оид ба паст намудани сатҳи таъбиз ва тамғагузорӣ дар байни гурӯҳҳои дорои хатари баланд	100000	100000	100000	100000	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Фонди аҳолии Созмони Милали Муттаҳид
35	Харитасозии фаъолиятҳо барои гурӯҳҳои дорои хатари баланд дар ҷумҳурӣ ва гузаронидани назорати дидбонии эпидемиологӣ, аз ҷумла баҳодихии шумораи тахминии ин гурӯҳ	190500	790000	0	0	860000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
4. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ШАХСОНЕ, КИ ДАР ҚОЙҶОИ АЗ ОЗОДИ МАҲРУМ ҚАРОР ДОРАНД								
36	Хариди рифола, сӯзандорӯҳои якқарата ва метадон барои барномаи паст кардани зарар дар муассисаҳои ислоҳӣ	1063520	1078320	1086878	1101856	1113556	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
37	Дастгирии фаъолияти ташкилоти ҷамъиятӣ, ки барномаҳои пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам амалӣ карда, ба собиқ маҳбусон равонасозии иҷтимоӣ мерасонанд	330000	350000	370000	380000	400000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
38	Ҳаммаблағгузориҳои давлатии 3 ташкилоти ҷамъиятӣ, ки хизматрасониҳоро оид ба вируси норасоии масунияти одам ба шахсони озодшуда мерасонанд	0	0	300000	350000	400000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
39	Таҳия ва ҷопи маводи таълимию маърифатӣ оид ба пешгирии сирояти вируси норасоии масунияти одам ва бемориҳои сироятии чинсӣ барои	48200	50000	52200	54000	56000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

	маҳкумшудагон						Ҷумҳурии Тоҷикистон	
40	Омӯзиши кормандони муассисаҳои ислоҳӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ оид ба пешниҳод ва ташкил намудани хизматрасониҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одам, равонасозии иҷтимоӣ ва ҳолатҳои бемориҳои сироятӣ чинсӣ, инчунин оид ба асосҳои барномаи коҳиши зарар ва таъобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ	165000	170000	175000	170000	170000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
41	Дастгирӣ ва васеъ намудани фарогирии таъобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ дар муассисаҳои ислоҳӣ	60000	70000	80000	90000	100000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
42	Харидорӣ ва васл намудани таҷҳизоти ташҳиси иммуноферментӣ ва таъмини маводи (реагентҳо) барои раёсати тиббии сарраёсати иҷроии ҷазои ҷиноятӣ	150000	20000	20000	20000	20000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
43	Арзёбии муштарак дар муассисаҳои ислоҳӣ бо мақсади назорати раванди қабули таъобати зиддиретровирусии беморон	55000	55000	55000	55000	55000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
44	Харидорӣ ва васл намудани таҷҳизот, инчунин таъсиси системаи назорати электронии ҳодисаҳои вируси норасоии масунияти одам дар муассисаҳои ислоҳӣ (3/1, 3/2, 3/3, 3/4)	150000	25000	25000	25000	25000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
45	Мунтазам гузаронидани омӯзиш дар байни кормандони тиббии муассисаҳои ислоҳӣ оид ба таъобати зиддиретровирусӣ ва тартиби ҳисоботдиҳии маводи доруворӣ, пайгирии электронӣ ва инчунин ташаккул ва дастгирии риояи	350000	420000	430000	440000	450000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

	табобати зиддиретровирусӣ бо ёрии ташкилоти чамъиятӣ							
46	Гузаронидани назорати дидбонии эпидемиологӣ дар байни маҳкумшудагон	0	305000	0	0	350000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
5. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ МУҲОЧИРОНИ МЕҲНАТӢ								
47	Хариди рифола барои тақсим намудан дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ ва аҳли оилаи онҳо	8000000	8200000	8400000	8600000	8800000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
48	Татбиқи чорабиниҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ ҳам дар дохил ва ҳам дар беруни ҷумҳурӣ, аз ҷумла тақсими маводи таълимию маърифатӣ ва рифола, бо ҷалби ташкилоти чамъиятӣ дар ноҳияҳои сатҳи баланди паҳншавии вируси норасоии масунияти одам	600000	670000	710000	740000	770000	Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
49	Омӯзиши мунтазами шахсоне, ки тавассути нақлиёти заминӣ ва ҳавоӣ аз кишвар мераванд, оид ба вируси норасоии масунияти одам, намоиши видеороликҳо тавассути мониторингҳо дар фурудгоҳҳо, истгоҳҳои роҳи оҳан ва автовокзалҳо, инчунин дар дохили нақлиёт	310000	310000	310000	310000	310000	Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
50	Дастгирии фаъолияти 15 хучраи дӯстона барои машварат ва хизматрасонӣ ба муҳоҷирон, аз ҷумла ворид намудани ташҳиси вируси норасоии масунияти одам бо истифодаи тести луоби даҳон ва фаъолияти 4 дармонгоҳи сайёр барои	3600000	3820000	4040000	4260000	4480000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи минтақавии пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва дигар бемориҳои сироятӣ, дигар шарикони рушд

	пешниҳоди хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам барои муҳочирон ва аҳли оилаи онҳо							
51	Дастрасии як дармонгоҳи сайёр барои хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам барои муҳочирони меҳнатӣ ва аҳли оилаи онҳо	0	1000000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи минтақавии пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва дигар бемориҳои сироятӣ, дигар шарикони рушд
52	Таҳия ва нашри маводи таълимӣ ва иттилоотӣ барои пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва бемориҳои сироятӣ чинсӣ барои муҳочирони меҳнатӣ	400000	420000	440000	460000	480000	Вазорати меҳнат, муҳочират ва шуғли аҳоли, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли	Барномаи минтақавии пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва дигар бемориҳои сироятӣ, дигар шарикони рушд
53	Маъракаҳои иттилоотӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам дар байни муҳочирони меҳнатӣ, аз ҷумла дар ҷойҳои омаду рафти муҳочирон (фурудгоҳҳо, вокзалҳо), агентҳои билетфурӯшӣ, паҳнкардани буклетҳо, чалби операторони мобилӣ ва ғайра	300000	310000	320000	330000	340000	Вазорати меҳнат, муҳочират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи минтақавии пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва дигар бемориҳои сироятӣ, дигар шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
54	Гузaronидани назорати дидбонии эпидемиологӣ дар байни муҳочирони меҳнатӣ	0	0	450000	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хазионаи глобалӣ	Хазионаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
6. ҚОРИ НАМУДАНИ УСУЛҲОИ ИННОВАТСИОНИ ОИД БА ПЕШГИРИИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ДАР БАЙНИ ГУРҲОИ КАЛИДИИ АҲОЛӢ								
55	Қорӣ намудани табобати пешгирикунандаи то тамос дар байни намояндагони гурӯҳҳои калидии аҳоли ва шарикони шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, таҳия ва навсозии маводи иттилоотӣ барои ҷуфтҳои ихтилофи назар	670000	745000	790000	815000	860000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Хазионаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
56	Вусъат додани корҳои саҳроӣ ва омӯзиши	190000	200000	220000	200000	230000	Вазорати тандурустӣ ва	Хазионаи глобалӣ,

	мунтазами усулҳои нави корҳои саҳроӣ дар байни гурӯҳҳои калидӣ бо мушовирони баробар (омӯзишҳо)						хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	шарикон ва маблағҳои бучетӣ
Ҳамагӣ		40801140	45233145	44390408	45708916	48621366		
7. ТАЪМИНИ ДАСТРАСИИ ҲАМАҚОНИБА БА ТАБОБАТИ СИРОЯТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ БАРОИ КАЛОНСОЛОН ВА КЎДАКОН МУТОБИҚИ СТАНДАРТҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ БАРОИ ПАСТ КАРДАНИ САТҲИ ФАВТ ВОБАСТА БА БЕМОРИИ ПАЙДОШУДАИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТ ВА БЕҲТАР КАРДАНИ СИФАТИ ҲАЁТ								
57	Дастгирии ҳамроҳии иҷтимоӣ ва механизми раवонакунии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ва марказҳои вируси норасоии масунияти одам барои ташхиси минбаъда ва иштирок дар системаи нигоҳубин	350000	380000	400000	420000	440000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
58	Истифодаи системаи идоракунии иттилооти электронии MIS барои мониторинги фаъолияти ташкилотҳое, ки хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам ва табобатро мерасонанд	150000	165000	170000	175000	180000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
59	Бозиди протокол оид ба табобати клиникӣ дар асоси тавсияҳои мунтазам такмилёфтаи Созмони умумиҷаҳонии тандурустӣ	200000	0	0	250000	0	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон
60	Таъмини мунтазами доруҳои зиддиретровирусӣ барои 100 фоиз шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва барои табобати баъди алоқавии пешгирикунанда	10099776	11470728	12735320	14078012	15462200	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
61	Пешниҳоди хизматҳои машварати баробар дар заминаи марказҳои вируси норасоии масунияти одам ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ оид ба табобати зиддиретровирусӣ дар тавсияи дастрасии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ба санҷиши сарбории вирусӣ	250000	260000	270000	280000	290000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
62	Татбиқи системаи ягонаи хизматрасонӣ	500000	550000	600000	650000	700000	Вазорати тандурустӣ ва	Ҳазинаи глобалӣ,

	дар заминаи марказҳои вируси норасоии масунияти одам, сил, табобати ҷойивазкунандаи опиоидӣ, клиникаи антенаталӣ ва кумаки аввалияи тиббию санитарӣ барои шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда						хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	шарикон ва маблағҳои бучетӣ
63	Таҳия ва татбиқи системаи тайёр намудан ва бозомӯзии кормандони тиббии сатҳи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, хадамоти момодоягӣ, тибби оилавӣ оид ба масъалаҳои сирояти вируси норасоии масунияти одам	150000	165000	170000	175000	180000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
64	Таъсиси гурӯҳҳои бисёрсоҳавии мутахассисон дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва минтақавӣ бо мақсади расонидани кумаки машваратӣ, методологӣ, психологӣ, ҳуқуқӣ ба мутахассисон ва беморон дар сатҳи ноҳия	250000	260000	270000	280000	290000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
65	Омӯзиши мутахассисони дар раванди хизматрасонӣ ҷалбшуда оид ба асосҳои машварати психологӣ барои калонсолон, наврасон ва кӯдакони гирифтори вируси норасоии масунияти одам	200000	220000	240000	240000	250000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
8. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ҚАБУЛ, ПАЙРАВИ ВА НИГОҲДОРӢ ДАР НИЗОМИ РАСОНИДАНИ КУМАК								
66	Кумаки молиявӣ ба ташкилоти ҷамъиятӣ барои дастгирии пайравии зиддиретровирусӣ ва пайгирии гумшудагон барои назорат, ба шумули омӯзиши кормандон, ташкил ва дастгирии воҳӯриҳои гурӯҳҳои худёрирасон дар заминаи ташкилоти ҷамъиятӣ ва муассисаҳои пешгирию табобатӣ	400000	410000	430000	450000	470000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
67	Харид ва таъмини шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	200000	220000	220000	230000	230000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои

	бо асбобҳо ва дигар молҳо барои риояи пайрави таъботат (кутиҳо барои дору, таймерҳо, дастгоҳҳои оғоҳкунанда ва ғайра) ва инчунин чопи маводи таълимию ахборотӣ оид ба таъботати зиддиретровирусӣ						Ҷумҳурии Тоҷикистон	бучетӣ
68	Таълими кормандони иҷтимоии ташкилоти ҷамъиятӣ ва марказҳои вирусӣ норасоии масунияти одам оид ба назорати таъботати зиддиретровирусӣ, ҳамроҳии иҷтимоӣ ва пешгирии бемории сил дар байни шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунанда	120000	0	120000	0	120000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
69	Таҳия ва амалисозии замимаи интернетӣ мобилӣ барои шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунанда барои тарзи гирифтани таъботати зиддиретровирусӣ, пайравӣ, ҳуқуқи шахсони бо вирусӣ норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва дигар масъалаҳо	120000	12000	13000	14000	15000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
70	Дастгирии фаъолияти гурӯҳи коршиносони миллӣ ва байналмилалӣ барои омӯзиши онлайн дар мавзӯи эпидемиология, пешгирӣ, нигоҳубин ва таъботат, ташҳиси вирусӣ норасоии масунияти одам	150000	150000	150000	150000	150000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
9. ЧОРАБИНИҲО ОИД БА БЕҲТАР КАРДАНИ ХИЗМАТРАСОНИИ ЛАБОРАТОРӢ ОИД БА ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
71	Мустаҳкам намудани ташҳисгоҳҳои марказҳои вирусӣ норасоии масунияти одам барои пешниҳоди хизматрасониҳои озмоишӣ, аз ҷумла барои оғоз ва мониторинги таъботати зиддиретровирусӣ, таъмини фарогирии зарурӣ бо санҷиши сарбории вирусӣ ва СД4 мутобиқи протоколи клиникӣ	1970200	2015000	1820400	1370000	1616000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
72	Дастгирии системаи кафолати сифат, аз ҷумла назорати беруна ва дохилӣ дар	295000	325000	345000	365000	395000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ

	ҳамаи ташхисгоҳҳо, таъмир ва нигоҳубини таҷҳизоти озмоишгоҳҳои марказҳои вируси норасоии масунияти одам						Ҷумҳурии Тоҷикистон	бучетӣ
73	Ҷорӣ кардани системаи гузаронидани саривактӣ санҷиш оид ба муқовиматии вируси норасоии масунияти одам ба маводи доруворӣ барои бемороне, ки таболати зиддиретровирусӣ мегиранд, омӯзиш ва бозомӯзии мутахассисон	458000	397700	507400	417100	426800	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
74	Омӯзиш ва бозомӯзии мутахассисон оид ба санҷиши занҷираи полимерази барои ташхиси вируси норасоии масунияти одам ва санҷиши сарбории вирусӣ	150000	0	150000	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
75	Харидорӣ ва ҷорӣ кардани GeneXpert Alert дар озмоишгоҳҳои GeneXpert-и ҷумҳурӣ (вируси норасоии масунияти одам)	500000	25000	25000	25000	25000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
76	Беҳтар намудани шароити нигоҳдории тестҳо ва маводи сарфшаванда барои ташхиси озмоишгоҳии вируси норасоии масунияти одам	50000	50000	50000	50000	50000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
77	Таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба тасдиқи тест-системаҳои вируси норасоии масунияти одам ва таъсиси панели миллий оид ба тасдиқи тест-системаҳои вируси норасоии масунияти одам (баҳодихии сифат), ки ба кишвар ворид мешаванд	150000	250000	0	0	300000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
10. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ПЕШГИРӢ ВА ТАБОЛАТИ СИРОЯТӢОИ ҲАМРАДИФ								
78	Гузаронидани воҳӯриҳои ҳамоҳангсозии миллий ва минтақавӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам ва бемории сил	60000	65000	60000	65000	60000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
79	Хариди тестҳои вируси норасоии масунияти одам барои ҳамаи (100 фоиз) беморони нав муайяншудаи сил	65000	70000	75000	75000	75000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
80	Баланд бардоштаи савияи дониши	500000	310000	520000	300000	310000	Вазорати тандурустӣ ва	Ҳазинаи глобалӣ,

	кормандони соҳаи тандурустӣ оид ба асосҳои машваратдиҳӣ ва ташхис, идоракунии сироятҳои ҳамрадиф дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда						хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	шарикон ва маблағҳои бучетӣ
81	Хариди маводи доруворӣ асосӣ, ба шумули котримаксазол барои пешгирӣ ва табобати сироятҳои ҳамрадиф дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	1110000	1055000	1240000	1385000	1420000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
82	Ворид намудани барномаи эмгузаронии ройгон ба муқобили гепатити В дар байни шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	35500	35500	37500	37500	40000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
83	Ҷорӣ кардани скрининг ва эмгузаронӣ бар зидди папилломавируси инсон дар байни занҳои синну соли аз 30 то 49-сола, ки бо вируси норасоии масунияти одам зиндагӣ мекунад	90500	105500	120500	135500	150000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
84	Ҷорӣ кардани муоинаи ройгони саратони гарданаки бачадон ва табобати ройгони беморҳои пеш аз саратонӣ дар байни занони мубталои вируси норасоии масунияти одам мувофиқи тавсияҳои Созмони умумичаҳонии тандурустӣ	400000	450000	500000	500000	530000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
11. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ДАСТГИРИИ ИҶТИМОИИ ШАХСОНИ БО ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ЗИНДАГИКУНАНДА								
85	Таъмини хифзи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии шахсони гирифтори шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, ба шумули кӯдакони то 16-сола ва аъзои оила дар асоси таҳлили низои таъминоти иҷтимоӣ	4998000	5304000	5728800	5816000	6000000	Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ
86	Таҳияи маълумотнома оид ба ҳуқуқи бемор ба хифзи саломатӣ, иҷтимоӣ ва иттилоот дар бораи хизматрасониҳои мавҷуда	0	214500	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
12. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ КУМАКИ СТАТСИОНАРӢ, АЗ ҶУМЛА ӢРИИ ПАЛЛИАТИВИ								

87	Рушди системаи ёри паллиативӣ барои шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, таълим, нигоҳубин, дастгирӣ ва таъминот бо мавод ва дорувории зарурӣ	150000	165000	170000	175000	180000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
88	Таъмини таъбиқат барои маҳв намудани дард барои шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, ки ёри паллиативӣ мегиранд ва дар шароити беморхона бо ғизои дастгирӣ мешаванд	100000	110000	120000	125000	130000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
13. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ХАРИД ВА ПЕШГУИИ МАВОДИ ЗАРУРӢ								
89	Дастгирии рушд ва фаъолияти системаи миллии пешгӯӣ ва PSM оид ба доруҳои зиддиретровирусӣ, маҷмӯи маводи ташхиси вируси норасоии масунияти одам (барои кӯдакон)	1200000	880000	860000	850000	880000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
14. АРЗӢБӢ ВА БАҲОДИҶИИ ГУЗАРОНИДАНИ ТАБОБАТИ ЗИДДИРЕТРОВИРУСӢ, ПЕШГИРӢ ВА ТАБОБАТИ СИРОЯТҶОИ ҲАМРАДИФ								
90	Мониторинги мунтазам ва арзёбии гузаронидани табобати зиддиретровирусӣ, идоракунии беморони сироятҷои ҳамрадиф, инчунин омӯзиш дар ҷойи кории мутахассисони марказҳои вируси норасоии масунияти одам	250000	250000	250000	250000	250000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
Ҳамагӣ		26171976	26339928	28617920	29593112	30529000		
15. ПАСТ НАМУДАНИ ҲОЛАТҶОИ ИНТИҚОЛИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ АЗ МОДАР БА КӢДАК ВА МУҲАӢ НАМУДАНИ ШАРОИТ БАРОИ БАРҲАМДИҶИИ РОҶИ «АМУДИИ» ИНТИҚОЛИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
91	Хариди тестҳои фаврӣ ва ташхиси иммуноферментии вируси норасоии масунияти одам барои занони ҳомила ва маҷмӯи ташхисӣ барои ташхиси барвақтии навзодон	3500000	3776760	3861000	3940000	4000000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
92	Хариди маҳсулоти дахлдор барои ғизои алтернативии навзодони аз модарони сироятҷои вируси норасоии масунияти одам таваллудшуда ва	1250000	1350000	1450000	1550000	1650000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд

	гузаронидани мониторинги мунтазами чудо кардани кумакҳои иҷтимоӣ ба кӯдакони гирифтори вируси норасоии масунияти одам							
93	Хариди маводи яккаратаи гинекологӣ барои ҳамаи занҳое, ки бо вируси норасоии масунияти одам зиндагӣ мекунанд, ба шумули мурочиаткунандагони хадамоти пешазтаваллудӣ	341250	351000	390000	438750	450150	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
94	Омӯзиши мутахассисони клиникаҳои антенаталӣ оид ба машварат ва ташҳиси вируси норасоии масунияти одам дар байни занони ҳомила, инчунин табобати зиддиретровирусӣ барои пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак ва ташҳиси барвақтии вируси норасоии масунияти одам дар байни навзодон	296000	330000	345000	355000	340000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, Ҳазинаи кӯдакони Созмони Милали Муттаҳид, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
95	Таҳия ва нашри маводи таълимию маърифатӣ оид ба моҳияти ташҳиси вируси норасоии масунияти одам барои занони ҳомила ва пешгирии барномаи сирояти аз модар ба кӯдак	0	76440	0	80000	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, Ҳазинаи кӯдакони Созмони Милали Муттаҳид, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
96	Таъмини фарогирии кӯдакони аз модарони вируси норасоии масунияти одам сироятёфта бо табобати зиддиретровирусӣ, аз ҷумла харидории доруҳои зиддиретровирусӣ ва инчунин омӯзиши духтурони кӯдакони оид ба табобати зиддиретровирусӣ	140000	160000	180000	190000	200000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, Ҳазинаи кӯдакони Созмони Милали Муттаҳид, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
97	Таҳия ва ҷорӣ кардан дар системаи тайёр ва бозомӯзии кормандони тиббии сатҳи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, момодоягӣ, тибби оилавӣ курсҳои омӯзишӣ оид ба барҳам додани сирояти	100000	24000	24000	24000	24000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, Ҳазинаи кӯдакони Созмони Милали Муттаҳид, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ

	кӯдак аз модари вируси норасоии масунияти одам мубталошуда							
98	Таъмини назорат ва омӯзиши касбӣ барои мутахассисони сатҳи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, клиникаҳои антенаталӣ ва муассисаҳои кумаки момодоягӣ иштирок мекунанд	100000	110000	120000	130000	140000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, Ҳазинаи кӯдаконаи Созмони Милали Муттаҳид, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
99	Баланд бардоштани сатҳи огоҳии занони синну соли репродуктивӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам ва пешгирии интиқоли вируси норасоии масунияти одам аз модар ба кӯдак дар заминаи марказҳои солимии репродуктивӣ ва кумаки аввалияи тиббию санитарӣ	150000	160000	170000	180000	190000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
100	Мунтазам гузаронидани чаласаҳои ҳамоҳангсозӣ байни ҳадамотҳои антинаталӣ, репродуктивӣ, тибби оилавӣ, марказҳои вируси норасоии масунияти одам	50000	50000	50000	50000	50000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
101	Ворид намудани тағйирот ба боби 24 Кодекси тандурустӣ ва қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 майи соли 2010, №232 «Дар бораи тасдиқи Тартиби таъин ва пардохти кӯмакпулии давлатӣ ба кӯдакони то синни 16-сола, ки мубталои вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният мебошанд» бо мақсади дастрасии имтиёзҳо ба кӯдакони мубталои вируси норасоии масунияти одам то синни 18-сола	100000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
Ҳамагӣ		6027250	6387760	6590000	6937750	7044150		
16. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ БЕҲАТАРИИ ХУН ВА НАЗОРАТИ СИРОЯТ								
102	Таъмини иҷрои стандартҳои байналмилалӣ оид ба истифодаи клиникаи хун ва боздид ё таҷдиди	100000	82040	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд

	стандартҳои милли оид ба пешгирӣ ва истифодаи оқилонаи маҳсулоти хун дар асоси таҷрибаи пешқадами ҷаҳонӣ							
103	Таблиғи хунсупории ихтиёрии ройгон тавассути воситаҳои ахбори омма ва маъракаи маълумотию маърифатӣ	180000	185000	195000	200000	200000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
104	Таҳияи нақша ва ташкили рӯзҳои донорӣ дар ҳамаи муассисаҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ бо мақсади ҷалби донорҳо	25000	20000	15000	20000	15000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
105	Гузaronидани курсҳои омӯзишӣ оид ба равандҳои стандартӣ интихоби донорон ва интихоби озмоиш ва нигоҳдории хун	0	507000	507000	546000	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
106	Гузaronидани арзёбии мунтазами беҳатарии ҳамаи маҳсулоти хун (барои вируси норасоии масунияти одам , гепатити В, С ва оташак)	1594500	1836400	1473400	1520200	1570200	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
107	Тақмили системаи ягонаи арзёбӣ ва беҳатарии сироятии ҷузъҳои хун дар заминаи муассисаи давлатӣ «Маркази ҷумҳуриявӣ илмӣ хун» ва татбиқи системаи муайянкунии изи ангушти шахсияти донорон	270000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
108	Хариди таҷҳизоти компютерӣ барои навсозии системаи компютеркунонии хадомоти хун ва таҷҳизот (сентрефугаи рефрижираторӣ, роторҳо ва ғайра)	720000	320000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
109	Таъсис ва дастгирии гурӯҳҳои корӣ оид ба истифодаи клиникӣ ва беҳатарии сироятӣ дар таркибҳои хун ва иштирок дар курсҳои омӯзишӣ минтақавӣ оид ба беҳатарии хун	30000	10000	5000	5000	5000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
17. ТАЪМИНИ НАЗОРАТИ САМАРАНОКИ СИРОЯТӢ ВА РОҲ НАДОДАН БА ҲОЛАТҲОИ ИНТИҚОЛИ ДОХИЛИБЕМОҶХОНАГИИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
110	Гузaronидани таҳқиқи фаврии ҳолати назорати сироятии сирояти дохилибеморхонагӣ ва боздиди заминаи	350000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд

	меъёрӣ барои беҳтар кардани назорати сироят							
111	Баланд бардоштани нерӯи кормандони тиббӣ оид ба пешгирии бемориҳои сироятӣ барои 160 нафар	350000	300000	300000	300000	300000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
112	Гузaronидани омӯзишҳо барои кормандони тиб оид ба чораҳои эҳтиётии универсалӣ ва истифодаи маводи муҳофизати фардӣ, таъмини амалияи беҳатар ва назорати сироят	570000	0	650000	0	700000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
113	Фароҳам овардани шароит барои безараркунии мутамарказии асбоби тиббӣ дар заминаи 5 муассисаи марказии тиббӣ	3000000	2000000	1000000	1 000000	1000000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
114	Мониторинги мунтазами амалияҳои беҳатар ва риояи назорати сироят	316200	324000	356000	370000	400000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
18. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ ИДОРАКУНИИ ПАРТОВҶОИ ТИББӢ								
115	Дастгирии татбиқи сиёсати идоракунии партовҳои тиббӣ ва рушди иқтисодии захираҳои инсонӣ ва техникаи барои безараргардонии партовҳои тиббӣ	183200	201340	248640	275000	358840	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
116	Бозиди стратегияи миллии оид ба партовҳои тиббӣ ва нақшаи рушд ва системаи мониторинг	50000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
Ҳамагӣ		6718900	5485780	4450040	3936200	4249040		
19. БАЛАНД БАРДОШТАНИ МАЪЛУМОТНОКӢ ВА ПЕШГИРӢ ОИД БА ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ДАР БАЙНИ ҶАВОНОН, НАВРАСОН, ЗАНОНИ ҶАВОН ВА ДУХТАРОН								
117	Идомаи соатҳои омӯзишӣ оид ба тарзи ҳаёти солим, аз ҷумла пешгирии вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ	250000	250000	250000	250000	250000	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ
118	Дастгирии марказҳои мавҷудаи машварати тиббии ҷавонон барои пешгирии вируси норасоии масунияти одам, машварат оид ба ташхиси вируси	400600	420000	450000	470000	490000	Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ

	норасоии масунияти одам ва ғайра							
119	Васеъ намудани барномаҳои таълимӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам, аз ҷумла ҳуқуқи инсон барои таълими баъдидипломи омӯзгорони мактабҳои миёна	125000	125000	125000	125000	125000	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ
120	Ворид намудани барномаҳои таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ва олии кишвар оид ба вируси норасоии масунияти одам	250000	0	0	0	0	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
121	Гузaronидани маъракаҳои иттилоотӣ бо таблиғоти ташхиси вируси норасоии масунияти одам, ба шумули ҳафтаҳои санҷиш бо ҷалби ҷавонони муташаккил ва созмонёфта	550000	570000	590000	610000	630000	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
122	Ташкил ва гузаронидани чорабиниҳои омӯзишӣ байни ҷавонон оид ба вируси норасоии масунияти одам, коҳиш додани таъбиз ва тамғагузорӣ	260000	270000	280000	290000	300000	Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
123	Мунтазам гузаронидани чорабиниҳои маълумотию маърифатӣ дар байни духтарон ва занон дар сатҳи хонаводаҳо оид ба пешгирии вируси норасоии масунияти одам, бемориҳои сироятии ҷинсӣ, зарурати ташхиси вируси норасоии масунияти одам, хусусан дар байни занони синну соли репродуктивӣ ва занҳои фаъол дар сатҳи ҷомеа	260000	275000	290000	305000	320000	Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
124	Ҷойгир намудани таблиғоти иҷтимоӣ дар	200000	220000	240000	260000	280000	Мақомоти иҷроия	Маблағҳои буҷетӣ ва

	шакли билбордҳо дар кӯчаҳои марказии шаҳрҳо ва ноҳияҳои ҷумҳурӣ дар бораи сирояти вируси норасоии масунияти одам						маҳаллии ҳокимияти давлатӣ	шарикони рушд
125	Гузaronидани тадқиқотҳо дар байни хонандагони муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ вобаста ба арзёбии сатҳи дониш оид ба вируси норасоии масунияти одам ва таҳаммулпазирӣ барои кӯдакони гирифтори вируси норасоии масунияти одам	0	0	250000	0	0	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
126	Гузaronидани тадқиқот вобаста ба дониш, муносибат ва таҷриба оид ба масъалаҳои пешгирии вируси норасоии масунияти одам дар байни шахсони 15-49-сола	0	0	0	600000	0	Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд
Ҳамагӣ		2045600	1880000	2225000	2660000	2145000		
20. БАРТАРАФ НАМУДАНИ МОНЕАҲО ВА ТАҲКИМИ МУҲИТИ МУСОИД БАРОИ ҶАВОБИ САМАРАНОКИ МИЛЛӢ БА ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
127	Таъсиси гурӯҳи корӣ барои таҳияи пешниҳодҳои дахлдор оид ба ворид намудани тағйирот ба санадҳои қонунгузорӣ	120000	0	0	0	0	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
128	Ҷамъ намудани маълумот оид ба истифодаи моддаи 125 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар моддаҳои кодекси мазкур вобаста ба вируси норасоии масунияти одам (шумораи парвандаҳои, ки ба суд ворид шудаанд, шумораи ҷазоҳои баровардашуда ва ғайра)	50000	50000	50000	50000	50000	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
129	Тақмили қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои ҷинояткорӣ вобаста ба вируси норасоии	150000	150000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, Вазорати адлия,	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ

	масунияти одам, нигоҳ доштани маводи нашъаовар барои истифодаи шахсӣ, истифодаи чораҳои алтернативии ҷазо, табобати маҷбурии нашъамандон ва шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда, инчунин дар соҳаҳои тандурустӣ, маориф, бакортаъминкунӣ ва ғайра мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ						Вазорати корҳои дохилӣ, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи миллии Ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	
130	Баррасӣ ва ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 25 сентябри соли 2018, №475 «Дар бораи Номгӯи бемориҳои, ки шахсони ба онҳо мубталогашта ҳуқуқи дар муассисаҳои таълимии тиббӣ таҳсил карданро надоранд», аз 1 октябри 2004, №406, «Дар бораи тасдиқи Номгӯи бемориҳои, ки хангоми ба онҳо мубтало будан шахс наметавонад кӯдакро ба фарзандхонӣ қабул кунад, таҳти васоят (парасторӣ) гирад» аз 23 августи соли 2016, №374 «Дар бораи Қоидаҳои гузаронидани муоинаи тиббии ҳатмии шахсони никоҳшаванда») бо мақсади риояи ҳуқуқи шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	100000	100000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии, Вазорати адлия, Вазорати корҳои дохилӣ, Вазорати маориф ва илм, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии, Кумитаи миллии Ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
131	Мусоидат ба таҳия ва қабули қарори пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба истифодаи моддаи 125 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	150000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Олии Ҷумҳурии	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ

							Тоҷикистон	
132	Бунёд ва дастгирии махзани маълумоти ҳуқуқшиносон барои расонидани кумаки ҳуқуқӣ ба шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва мусоидати параадвокатҳо аз ҳисоби намояндагони ҷомеа ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ барои ҳимояи ҳуқуқии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	200000	70000	70000	70000	70000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
133	Гузaronидани тренингҳо барои адвокатҳо ва пара адвокатҳо, аз ҷумлаи намояндагони ҷомеаҳо ва ташкилоти ҷамъиятӣ оид ба дастгирии ҳуқуқии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда	200000	100000	200000	100 000	200000	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
134	Гузaronидани як қатор омӯзишҳо дар сатҳи миллий ва минтақавӣ барои судяҳо оид ба ҳуқуқи инсон ва вируси норасоии масунияти одам	100000	0	100000	0	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
135	Таҳия ва ворид намудани модулҳои таълимӣ оид ба сирояти вируси норасоии масунияти одам, ба шумули ҷанбаҳои ҳуқуқи инсон ва шомил кардани онҳо ба барномаи таълимии факултетҳои ҳуқуқшиносии муассисаҳои таҳсилоти олии ҷумҳурӣ	120000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
136	Гузaronидани силсилаи омӯзишҳо барои кормандони муассисаҳои низоми ҳифзи ҳуқуқ, мақомоти судӣ-иҷроиявӣ ва ислоҳӣ, Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон оид ба мавзӯи сирояти вируси норасоии масунияти одам, аз ҷумла масъалаҳои ҳуқуқи инсон, роҳ надодан ба таъбиз,	150000	0	150000	0	150000	Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ

	хусусан занону духтарони бо вируси норасоии масунияти одам							
137	Баланд бурдани саводнокии ҳукукии шахсони бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда ва гурӯҳҳои калидӣ барои ҳифзи ҳуқуқҳо ва манфиатҳояшон	50000	0	50000	0	50000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
138	Дастгирии чорабиниҳои, ки ба пешгирии зӯрварӣ нисбати занон ва гурӯҳҳои калидии аҳолии равона шудаанд ва расонидани кумак ба ҷабрдидагони зӯрварӣ бо пешниҳоди иттилоот дар бораи хизматрасониҳои мавҷуда	100000	0	100000	0	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи қор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
21. ЧОРАБИНИҲО ОИД БА ПАСТ КАРДАНИ САТҲИ ТАБЪИЗ ВА ТАМҲАГУЗОРӢ НИСБАТ БА ШАХСОНИ БО ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ЗИНДАГИКУНАНДА ВА ГУРӢҲӢИ КАЛИДИИ АӢОЛӢ ДАР БАӢНИ КОРМАНДОНИ СОӢАИ ТИБ								
139	Идомаи таълими донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва миёнаи тиббӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам, ба шумули одоби тиббӣ ва ҳуқуқи инсон	120000	130000	140000	150000	160000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
140	Давом додани таълими шунавандагони муассисаҳои давлатии «Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Маркази ҷумҳуриявии таълимию клиникии тибби оилавӣ» оид ба вируси норасоии масунияти одам, ба шумули этикаи тиббӣ ва ҳуқуқи инсон	400000	400000	400000	400000	400000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
22. ЧОРАБИНИҲО ДАР КОРӢОНАӢО ВА ТАШКИЛОТӢОИ БУЗУРГИ САНОАТИӢО ИСТЕӢСОЛӢ, ТИӢОРАТИӢ ВА ДИГАР КОРӢОНАӢО МУАССИСАӢО ОИД БА МАСЪАЛАӢОИ ПЕШГИРИИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ДАР ӢОИ КОРӢИ ВА ТАБЪИЗУ ТАМҲАГУЗОРӢ ӢАНГОМИ СИРОЯТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
141	Гузaronидани корҳои тарғиботӣ дар байни роҳбарони корхонаҳои давлатӣ, бузурги хусусии саноатӣю истехсолӣ, тиҷоратӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳо оид ба татбиқи сиёсат нисбати вируси норасоии масунияти одам/бемории	50000	50000	50000	50000	50000	Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд

	пайдошудаи норасоии масуният дар соҳаи меҳнат							
142	Таҳия, мутобиқкунӣ ва паҳнкунии маводи иттилоотӣ маърифатӣ дар бораи сиёсати вируси норасоии масунияти одам дар ҷои кор	15000	20000	25000	30000	35000	Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
23. ЧОРАБИНИҶО ДАР БАЙНИ ХОДИМОНИ ДИНИ ОИД БА ТАШАККУЛИ МУНОСИБАТИ ТАҲАММУЛПАЗИРОНА ДАР ҚОМЕА БА ШАХСОНИ БО ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ЗИНДАГИКУНАНДА								
143	Гузариши чорабиниҳои иттилоотӣ ва таълимӣ оид ба сирояти вируси норасоии масунияти одам ва ташаккули муносибати таҳаммулпазирона нисбати шахсон бо вируси норасоии масунияти одам зиндагикунанда дар байни имомхатибон ва дигар ходимони динӣ	100000	100000	100000	100000	100000	Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
144	Таҳия ва нашри маводи иттилоотӣ ва таълимӣ оид ба пешгирии вируси норасоии масунияти одам аз назари ислом ва мунтазам маълумотдиҳии намозгузори намози ҷумъа оид ба масъалаи вируси норасоии масунияти одам аз нигоҳи ислом	100000	0	100000	0	100000	Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
24. ТАҲИЯИ НАҚШАИ ЧОРАБИНИҶО ОИД БА ТАРЗИ ДУРУСТИ ИНЪИКОСИ НАМУДАНИ МАВЗӢИ СИРОЯТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
145	Таҳия ва нашри стратегияи иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, инчунин роҳнамои амалӣ оид ба тарзи дурусти инъикос намудани мавзӯи сирояти вируси норасоии масунияти одам барои намояндагони воситаҳои ахбори омма	150000	0	150000	0	150000	Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Иттифоқи журналистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
146	Пешниҳоди маълумоти роӣгон оид ба вируси норасоии масунияти одам, кам кардани таъйиз ва тамғагузорӣ нисбати	140000	140000	150000	150000	150000	Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд

	вируси норасоии масунияти одам тавассути воситаҳои ахбори омма (таҳияи видеоҳои иҷтимоӣ, филмҳо, барномаҳо, чудо кардани вақти эфирӣ ва ғайра)							
147	Гузаронидани як қатор тренингиҳо дар сатҳи миллий ва минтақавӣ барои рӯзноманигорон оид ба инъикоси дурусти мавзӯи сирояти вируси норасоии масунияти одам дар воситаҳои ахбори омма	150000	160000	170000	180000	190000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
148	Гузаронидани тадқиқот оид ба сатҳи таъбиз (индекси таъбиз) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	0	0	300000	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
25. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ МАЪЛУМОТИ СТРАТЕГӢ, БА ШУМУЛИ НИЗОМИ ИТТИЛООТИИ ИДОРАКУНИИ ТАНДУРУСТӢ ВА БАЛАНД БАРДОШТАНИ ТАКМИЛИ ИХТИСОСИ КОРМАНДОНИ ХАДАМОТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ/БЕМОРИИ ПАЙДОШУДАИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТ								
149	Дастгирии беҳсозӣ ва амалисозии низоми иттилоотии назорати электронии ҳодисаҳои вируси норасоии масунияти одам ва дастгирии техникий низоми иттилоотии идоракунии тандурустӣ	545000	550000	555000	560000	565000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои буҷетӣ ва шарикони рушд
150	Ҷамъоварӣ, таҳлил ва паҳн намудани маълумоти илмӣ-асоснокшуда ҳолати эпидемиологӣ ва чорабиниҳои ҷавобӣ, ба шумули гузоришҳои миллий дар низоми глобалии ҳисоботдиҳӣ ва мониторинг оид ба бемории пайдошудаи норасоии масуният (GAM)	120000	120000	120000	120000	120000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи муштаракӣ Созмони Милалӣ Муттаҳид оид ба вируси норасоии масунияти одам, шарикон
151	Ворид намудани дидбонии ҷорӣ вируси норасоии масунияти одам дар сатҳи миллий аз болои ҳолатҳои нави вируси норасоии масунияти одам (аз ҷумла кумаки техникий, таҳлили санҷишҳо, мавод ва ғайра)	420000	460400	480200	470300	430000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи муштаракӣ Созмони Милалӣ Муттаҳид оид ба вируси норасоии масунияти одам, шарикон
152	Дастгирии фаъолияти веб-платформаи	30000	30000	30000	30000	30000	Вазорати тандурустӣ ва	Шарикони рушд ва

	иттилоотии муассисаи давлатии «Маркази ҷумхуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам»						ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	маблағҳои буҷетӣ
153	Ташкил ва гузаронидани конферонсҳои илмию амалӣ дар сатҳи ҷумхуриявӣ ва байналмилалӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам/бемории пайдошудаи норасоии масуният	1500000	200000	220000	230000	240000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
26. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ ТАКМИЛИ ИХТИСОСИ КОРМАНДОНИ МАРКАЗҲОИ ПЕШГИРӢ ВА МУБОРИЗА БАР ЗИДДИ БЕМОРИИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
154	Таҳияи нақшаи таҳкими захираҳои инсонӣ оид ба вируси норасоии масунияти одам дар Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташкилоти ҷамъиятӣ ва бахши хусусӣ	0	200000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
155	Такмилдиҳии малакаҳои идоракунии ва баланд бардоштани малакаи таҳассусии кормандони хадамоти вируси норасоии масунияти одам/бемории пайдошудаи норасоии масуният, аз ҷумла мутахассисони муассисаи давлатии «Маркази ҷумхуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам» дар ҳамаи сатҳҳо тавассути чорабиниҳои таълимӣ	470000	480000	490000	500000	510000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи муштаракӣ Созмони Милалӣ Муттаҳид оид ба вируси норасоии масунияти одам, шарикон, маблағҳои буҷетӣ
27. ЧОРАБИНИҲО ОИД БА ХАРИД ВА ИДОРАКУНИИ НИЗОМИ ТАЪМИНОТ								
156	Таҳия ё таҷдиди қонунгузорӣ ва санадҳои меъёрий оид ба татбиқи хариди давлатии маводи доруворӣ, таҷҳизот, ба шумули харид бо истифодаи таҷрибаи байналмилалӣ, таъминоти таҷҳизотӣ ва барномавӣ барои низоми идоракунии захираҳо, инчунин таълими кормандон	500000	400000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Барномаи муштаракӣ Созмони Милалӣ Муттаҳид оид ба вируси норасоии масунияти одам, шарикон, маблағҳои буҷетӣ
157	Дастгирии мақомоти давлатӣ дар гузаронидани таҳлили норасоии системаи идоракунии электронии захираҳо	100000	100000	100000	100000	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ

	(идоракунии харид ва таъминот) ва ташкили механизмҳои ҳамоҳангсозии инвентаризатсионӣ						Тоҷикистон	
158	Дастгирии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳияи чаҳорҷӯбаи сиёсӣ барои воқеан асоснокӣ интихоби доруҳои вируси норасоии масунияти одам ва дигар технологияҳои табиноти тиббию санитарӣ	120000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
159	Таҳкими системаи бозғимоди идоракунии иттилоотӣ ва маблағгузорӣ ба технологияҳои инноватсионии иттилоотӣ ва иқтисоди идоракунии пешгӯии миллӣ	0	140000	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
160	Рушди хизматрасониҳои вируси норасоии масунияти одам аз рӯи стандартҳои миллӣ оид ба идоракунии захираҳои молӣ ва омӯзонидани ҳамаи кормандони масъул оид ба захираҳо	150000	175000	180000	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
28. ЧОРАБИНИҶО НИСБАТИ МАБЛАҒГУЗОРИИ БАРНОМАИ МУҚОВИМАТИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
161	Тадбирҳо оид ба муносибгардонии бучети тандурустӣ ва маблағгузориҳои хизматрасониҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам, омӯзиши роҳҳои самараноки маблағгузорӣ барои хизматрасонии асосии вируси норасоии масунияти одам дар соҳаи тандурустӣ	300000	150000	300000	150000	150000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
162	Арзёбии мунтазами миллии хароҷот алоқаманд бо вируси норасоии масунияти одам (NASA) ва муҳокима дар сатҳи баланди ҳукуматӣ	550000	0	600000	0	650000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд
163	Таҳия ва тасдиқи дастурҳои Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳисоб кардани хароҷоти маблағгузориҳои давлатии барномаҳои пешгирикунандаи	150000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ

	вируси норасоии масунияти одам							
164	Дастгирии фаъолият оид ба татбиқи нақшаи гузариши молияи давлатӣ	2500000	2500000	2200000	2200000	2200000	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои бучетӣ
29. ЧОРАБИНИҶО ОИД БА БЕҲТАР НАМУДАНИ ҲАМКОРИҶОИ БАЙНИСОҲАВӢ ВА ҲАМОҲАНГСОЗИИ БАРНОМАҶОИ ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ								
165	Мусоидат дар татбиқи чорабиниҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам дар амалияи вазоратҳои маориф ва илм, корҳои дохилӣ, адлия, меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	150000	150000	150000	150000	150000	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, Вазорати корҳои дохилӣ, Вазорати адлия, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, Кумитаи кор бо занон ва оила, Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиш	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
166	Расонидани кумаки техникӣ, методӣ ва мусоидат дар таълими кормандони бахши давлатӣ берун аз соҳаи тандурустӣ дар рушди минбаъдаи пешгирии вируси норасоии масунияти одам	100000	100000	100000	100000	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Маблағҳои бучетӣ ва шарикони рушд
167	Тақвияти неруи Кумитаи миллии	1500000	1500000	1500000	1500000	1500000	Вазорати тандурустӣ ва	Ҳазинаи глобалӣ,

	ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муассисаи давлатии «Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории вируси норасоии масунияти одам» ҳамчун як маркази методологии банақшагирӣ, ҳамоҳангсозӣ ва идоракунии чорабиниҳои бисёрсоҳавӣ						ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	шарикон ва маблағҳои бучетӣ
168	Мусоидат ба корфармоёни хусусӣ дар татбиқи сиёсати ҷои кор оид ба вируси норасоии масунияти одам	25000	30000	35000	40000	45000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
169	Дастгирии таҳия ва татбиқи барномаҳои вируси норасоии масунияти одам/бемории пайдошудаи норасоии масуният дар сатҳи шаҳрӣ, вилоятӣ ва ноҳиявӣ	300000	0	0	0	0	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ
170	Мунтазам ташкил ва гузаронидани шӯроҳои ҳамоҳангсозӣ дар сатҳи вилоят ва ноҳия оид ба татбиқи барномаи миллии	100000	100000	100000	100000	100000	Кумитаи миллии ҳамоҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масуният, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти	Шарикони рушд ва маблағҳои бучетӣ

							давлатӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	
30. ЧОРАБИНИҲО НИСБАТИ МУСТАҲАКАМ НАМУДАНИ СИСТЕМАИ МАҲАЛЛИИ ҚОМЕАВӢ								
171	Рушди иқтисодии ташкилии ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва дастгирии шабакаҳои қомеавӣ, робитаҳо, шарикӣ ва ҳамроҳангсозӣ	150000	200000	250000	200000	200000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
172	Дастгирии иштироки ташкилоти ҷамъиятӣ дар форумҳои маҳаллӣ, миллий ва байналмилалӣ оид ба масъалаҳои тағйироти сиёсату табиғот ва дастгирии чорабиниҳои қомеавӣ ва расонидани хизматҳои иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, кумаки техникӣ барои мустаҳкам намудани иқтисодии ташкилоти ҷамъиятӣ	288000	230000	240000	250000	250000	Кумитаи миллии ҳамроҳангсозии мубориза бар зидди бемории пайдошудаи норасоии масунӣ, сил ва вараҷа дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикони рушд ва маблағҳои буҷетӣ
173	Таҳия ва татбиқи барномаи электронии компютерӣ аз рӯи низомии идоракунии молиявӣ барои 20 ташкилоти ҷамъиятӣ	150000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
174	Дастгирии ҷаласаҳои семоҳа ва банақшагириҳои барои ташкилоти ҷамъиятӣ ва нуқтаҳои пешниҳоди хизматҳои давлатӣ	96000	96000	96000	96000	96000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
31. ЧОРАБИНИҲО ОИД БА ГУЗАРОНИДАНИ МОНИТОРИНГ ВА БАҲОДИҲИИ БАРНОМАИ МИЛЛИИ МУҚОВИМАТ БА ВИРУСИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТИ ОДАМ ВА БЕМОРИИ ПАЙДОШУДАИ НОРАСОИИ МАСУНИЯТ БАРОИ СОЛҲОИ 2021-2025								
175	Таҳияи нақшаи мониторинг ва баҳодиҳии Барномаи миллии муқовимат ба вируси норасоии масунӣ одам/бемории пайдошудаи норасоии масунӣ барои солҳои 2021-2025	210000	0	0	0	0	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикон оид ба рушд ва маблағҳои буҷетӣ

176	Баланд бурдани иқтидор барои рушди низоми мониторинг ва арзёбии Барномаи миллии вируси норасоии масунияти одам/бемории пайдошудаи норасоии масуният	100000	100000	100000	100000	100000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Шарикон оид ба рушд ва маблағҳои буҷетӣ
177	Мунтазам гузаронидани мониторинги барномаҳо оид ба вируси норасоии масунияти одам, баҳодиҳии сифат ва самаранокии хизматрасониҳо ва назорати кураторӣ	150000	150000	150000	150000	150000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон ва маблағҳои буҷетӣ
178	Гузаронидани арзёбии миёнамуҳлат ва ниҳоии амалисозии Барномаи миллии муқовимат ба вируси норасоии масунияти одам/бемории пайдошудаи норасоии масуният	0	0	400000	0	500000	Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Ҳазинаи глобалӣ, шарикон оид ба рушд ва маблағҳои буҷетӣ
Ҳамагӣ		13489000	9631400	10701200	8326300	9751000		
Буҷети умумии Барнома		95253866	94958013	96974568	97162278	102339556		